

Звіт про діяльність Державної судової адміністрації України за 2021 рік

Звіт про діяльність Державної судової адміністрації України (далі – звіт) містить результати аналізу виконання повноважень і підсумки діяльності за 2021 рік. Діяльність територіальних управлінь ДСА України висвітлюється в контексті діяльності ДСА України.

Вступ.

Звіт складено з метою узагальнення роботи Державної судової адміністрації України у 2021 році.

Оскільки до повноважень ДСА України належить здійснення організаційного та фінансового забезпечення діяльності органів судової влади у межах повноважень, установлених законом, то звіт містить всі основні напрями діяльності у звітному періоді.

Пріоритетами у 2021 році залишались: пошук рішень для належного фінансування органів правосуддя, побудова підсистем Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи (далі – ЄСІТС) та забезпечення доступу громадян до правосуддя в умовах карантинних обмежень.

Головні виклики 2020 року перейшли і до звітнього року та залишаються актуальними й наразі. Зокрема, пандемія, спричинена стрімким розповсюдженням гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2. Світ в умовах обмежень працював в умовах економії ресурсів та фінансів, і українська держава не стала виключенням. І надалі залишаються суди на тимчасово непідконтрольній території Уряду України Донецької, Луганської областей та АР Крим, які не здійснюють правосуддя, а їх підсудність передана до інших судів.

Перед ДСА України стояло багато викликів та завдань, які необхідно було терміново вирішувати.

1. Стан фінансового забезпечення діяльності органів та установ у системі правосуддя.

Згідно із статтею 130 Конституції України держава забезпечує фінансування та належні умови для функціонування судів і діяльності суддів.

Законом України "Про Державний бюджет України на 2021 рік" (зі змінами) Державній судовій адміністрації України як головному розпоряднику бюджетних коштів передбачені бюджетні призначення в сумі 16,4 млрд грн, що лише на 695,4 млн грн, або на 3,6 % більше, ніж у 2020 році при запланованому рівні інфляції 8,1 %.

Загальна потреба ДСА України, як головного розпорядника коштів, у бюджетних призначеннях для досягнення результативних показників роботи судової системи відповідно до міжнародних стандартів, у 2021 році мала скласти 40 755 млн гривень.

Натомість Законом України "Про Державний бюджет України на 2021 рік" ДСА України були передбачені видатки в сумі 15 653,2 млн грн, у тому числі із

загального фонду державного бюджету – 13 153,2 млн гривень та 2 500,0 млн гривень із спеціального фонду державного бюджету.

Відповідно рівень задоволення потреби у фінансових ресурсах становить всього 42,5 % (найменше за період із 2017 року, так у 2017 році цей показник становив 79,1 %, у 2018 році – 77,9 %, у 2019 році – 72,4 %, у 2020 році – 64,9 %).

Враховуючи такий рівень фінансового забезпечення, на початку 2021 року утворився дефіцит за всіма напрямками використання коштів.

З метою вирішення питання належного фінансового забезпечення діяльності судової системи ДСА України неодноразово зверталась до Уряду, як самостійно, так і спільно з іншими органами судової влади.

Поліпшення фінансового забезпечення органів правосуддя відбулося завдяки скоординованій роботі створеної при Комітеті Верховної Ради України з питань правової політики Робочої групи з питань забезпечення належного фінансування судової влади в Україні. Так, у червні 2021 року до Закону України "Про Державний бюджет України на 2021 рік" (Закон від 17.06.2021 № 1558-IX) внесені зміни та збільшені бюджетні призначення на утримання судів на 742 млн грн, з яких 503 млн грн – зарплата працівникам апаратів судів та нарахування на неї, що збільшило середній розмір заробітної плати працівників апаратів судів до 10,9 тис. гривень. Також відповідно до цього закону збільшено на 239 млн грн поточні видатки на придбання паперу, марок, конвертів, тобто на безпосереднє здійснення правосуддя.

На кінець 2021 року загальна сума бюджетних призначень ДСА України для забезпечення діяльності органів системи правосуддя, з урахуванням додатково залучених коштів спеціального фонду державного бюджету і залишку на кінець 2020 року, склала 17 303,2 млн грн, з них за загальним фондом державного бюджету – 13 895,2 млн грн, за спеціальним фондом державного бюджету – 3 408,0 млн гривень.

Станом на 31 грудня 2021 року збільшено планові показники за спеціальним фондом державного бюджету за рахунок понадпланових надходжень від сплати судового збору на 908,0 млн гривень.

Приріст бюджетних призначень на кінець 2021 року в порівнянні з аналогічним періодом 2020 року склав 1 490,8 млн грн або 9,4 %.

У порівнянні з 2020 роком фінансове забезпечення соціальних видатків, основною складовою яких є заробітна плата з нарахуванням, збільшилося на 1,5 млрд грн або 10,2 %, а в структурі видатків 2021 року склала 91,4 %.

Видатки на оплату комунальних послуг та енергоносіїв у 2021 році, порівняно з 2020 роком, збільшились на 106,1 млн грн або 46,5 %.

Обсяг інших поточних видатків на здійснення судочинства у 2021 році збільшився на 99,5 млн грн або на 9,9 %.

Видатки розвитку у 2021 році склали лише 52 902,6 тис. гривень.

Значний дефіцит за всіма напрямками видатків призвів до численних пропозицій із внесення змін до розпису державного бюджету, для того, щоб, в першу чергу, вирішувати найгостріші питання.

Як наслідок у 2021 році 91,4 % бюджетних призначень спрямовано на оплату праці та нарахування на неї, на видатки розвитку направлено 52,9 млн грн

або 0,3 % бюджетних призначень, що на 173,3 млн грн менше, ніж у 2020 році. На оплату комунальних послуг і енергоносіїв спрямовано 1,9 % бюджетних призначень 2021 року або 334,3 млн гривень.

Таблиця 1

Основні напрямки використання коштів	Касові видатки 2020 року,	Питома вага, %	Бюджетні призначення 2021 року,	Питома вага, %
	млн грн		млн грн (станом на 31.12.2021)	
Оплата праці та нарахування на заробітну плату	14 291,0	91,1 %	15 811,7	91,4 %
Оплата комунальних послуг та енергоносіїв	205,1	1,3 %	334,3	1,9 %
Інші поточні видатки	984,0	6,3 %	1 104,3	6,4 %
Видатки розвитку	226,2	1,4 %	52,9	0,3 %
Всього	15 706,3	100,1 %	17 303,2	100,0 %

Аналізуючи використані фінансові ресурси ДСА України у 2020 році, питома вага видатків була спрямована на оплату праці та нарахування на заробітну плату і склала 91,1 %, а в структурі бюджетних призначень станом на 31.12.2021 цей показник становить 91,4 %.

Всього видатки на оплату праці за КПКВК 0501020 "Забезпечення здійснення правосуддя місцевими, апеляційними судами та функціонування органів і установ системи правосуддя" станом на 31.12.2021 складають 15 811,7 млн грн, з них для виплати суддівської винагороди та оплати праці працівників апаратів судів передбачено 12 226,4 млн грн або 77,3 %.

Суддівська винагорода

Фонд суддівських винагород у 2021 році становив 7 млрд 857,2 млн грн, що на 23,6 % більше (1 млрд 505,3 млн грн) більше, ніж у 2020 році (6 млрд 351,9 млн грн). Середній розмір суддівської винагороди у 2021 році становить 152,5 тис. грн, що на 46,9 тис. грн, або близько 44,4 %, більше, ніж у 2020 році.

Оплата праці працівників апаратів судів

Середній розмір заробітної плати працівників апаратів судів

	2020 рік	2021 рік	Різниця
Місцеві загальні суди	13 139	12 180	959
Місцеві господарські суди	16 754	14 740	2 014
Місцеві адміністративні суди	17 003	15 953	1 050
Апеляційні загальні суди	19 141	16 289	2 852
Апеляційні господарські суди	20 991	15 888	5 103
Апеляційні адміністративні суди	21 204	15 879	5 325
Середній розмір заробітної плати працівників апаратів судів	14 995	13 440	1 555

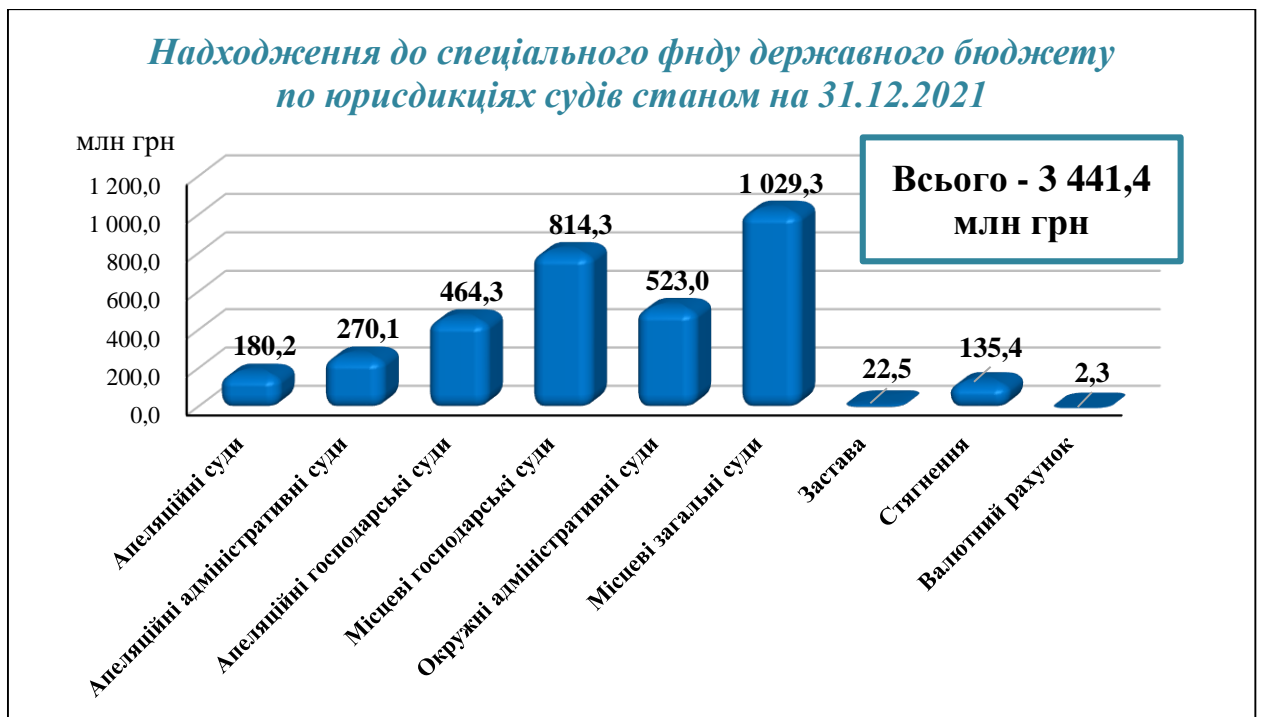
грн

Порівняно з 2020 роком середня заробітна плата працівників апаратів судів зменшилась на 1 555 гривень, або 10,4 %.

Інформація щодо надходжень від сплати судового збору, розподілу понадпланових надходжень

Судовий збір є джерелом наповнення державного бюджету, що спрямовується на забезпечення ефективного функціонування органів судової влади.

У 2021 році фактичні надходження від сплати судового збору, звернення застави в дохід держави та від стягнення судового збору (стягувачем за яким є ДСА України) становлять 3 441,4 млн гривень.

Фактичний обсяг спеціального фонду державного бюджету, який формується за рахунок сплати судового збору, у 2021 році, призначений для фінансування судів склав 3 408,0 млн грн або лише 19,7 % від загальної суми бюджетних призначень ДСА України.

6 вересня 2021 року виконано планові показники надходжень судового збору до спеціального фонду державного бюджету з урахуванням його невикористаного залишку на 01.01.2021.

З урахуванням залишку в сумі 253,8 млн грн у 2021 році було розподілено на суди кошти спеціального фонду державного бюджету в сумі 3 408,0 млн грн, у тому числі:

- 1 632,3 млн грн або 47,9 % зазначених коштів спрямовано на оплату праці;
- 932,7 млн грн або 27,4 % – на нарахування на оплату праці;
- 180,0 млн грн або 5,3 % – на оплату комунальних послуг та енергоносіїв;
- 282,1 млн грн або 8,3 % – на придбання предметів, матеріалів, обладнання та інвентаря;
- 290,8 млн грн або 8,5 % – на оплату послуг (крім комунальних);

- 7,0 млн грн або 0,2 % – на відрядження;
- 30,2 млн грн або 0,9 % – на інші поточні витрати;
- 52,9 млн грн або 1,5 % – на капітальні видатки.

2. Внутрішній аудит за фінансово-господарською діяльністю розпорядників бюджетних коштів.

У забезпеченні незалежності й повноцінної діяльності судів важливе значення відіграють не тільки обсяги фінансового забезпечення, а й порядок виділення, розподілення та витрачання бюджетних коштів.

Тому призначення внутрішнього аудиту в органах судової влади полягає, перш за все, у проведенні перевірки діяльності бюджетної установи з метою оцінювання ефективності її діяльності та дотримання розпоряджень керівництва установи, що не торкаються питань здійснення правосуддя.

ДСА України здійснює аудит і фінансовий контроль діяльності 706 об'єктів внутрішнього аудиту, а саме структурних підрозділів і територіальних управлінь ДСА України, судів, організаційне та фінансове забезпечення діяльності яких здійснює ДСА України, державних підприємств, установ, організацій, що належать до сфери управління ДСА України.

Протягом 2021 року ДСА України здійснено 15 контрольних заходів (з них 6 планових та 9 позапланових) та розпочато 6 внутрішніх аудитів, завершення яких планується в I кварталі 2022 року.

За результатами проведених аудитів виявлено порушень фінансово-бюджетної дисципліни на загальну суму 65 019,1 тис. грн (у тому числі, що призвели до втрат фінансових і матеріальних ресурсів на суму 170,9 тис. грн).

Показники	2020 рік	2021 рік
Кількість аудитів	15	15
Виявлено порушень, тис. грн	22 846,2	65 019,1
У тому числі порушення, що призвели до втрат, тис. грн	963,1	170,9

Під час проведення аудитів здійснювалась перевірка правильності та повноти розрахунків з оплати праці, ведення бухгалтерського обліку; оцінка законності господарських операцій по капітальному будівництву (реконструкції, модернізації, реставрації тощо) та поточному ремонту, стану внутрішнього контролю за відповідним напрямом діяльності; оцінка стану дотримання порядку складання та виконання фінансових планів. Крім того, здійснювалась оцінка стану дотримання вимог чинного законодавства: при здійсненні касових операцій та розрахунків з підзвітними особами; щодо застосування процедур та укладання угод при закупівлі товарів, робіт і послуг за державні кошти; щодо економії державних коштів та недопущення втрат бюджету.

Важливим напрямом аудиту є аналіз причин, умов і наслідків виявлених порушень і недоліків, підготовка й подання до об'єктів контролю рекомендацій щодо усунення й запобігання причинам та умовам, що призвели до нестач коштів і державного майна, неефективного або нецільового витрачання фінансових і

матеріальних ресурсів та інших порушень законодавства України в бюджетній, економічній і фінансово-господарській сферах, а також щодо відшкодування завданих державі збитків, притягнення винних осіб до встановленої чинним законодавством України відповідальності.

За результатами проведених у 2021 році аудитів забезпечено відшкодування фінансових втрат на загальну суму 146,3 тис. грн (86 % від виявлених сум фінансових втрат).

За результатами проведених аудитів керівникам об'єктів контролю надано 216 рекомендації щодо прийняття управлінських рішень. З них протягом 2021 року виконано повністю 158 рекомендацій, частково виконано 9 рекомендацій. Не настав термін виконання у 2021 році по 49 рекомендаціях. Відхилені рекомендації відсутні.

3. Інформаційно-технічне забезпечення судів.

Забезпечення функціонування ЄСІТС

З метою підвищення ефективності розробки та впровадження ЄСІТС протягом 2021 року ДСА України вжито таких заходів:

отримано погодження Міністерства цифрової трансформації України проектів типових договорів щодо здійснення заходів з інформатизації;

ініційовано питання щодо необхідності поетапного впровадження складових ЄСІТС (прийнято Верховною Радою України Закон України від 27.04.2021 № 1416-ІХ "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення поетапного впровадження Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи");

забезпечено офіційний початок функціонування трьох розроблених підсистем ЄСІТС – Електронний суд, Електронний кабінет та підсистема відеоконференцзв'язку (05.10.2021);

підготовлено та надіслано до Вищої ради правосуддя проект Положення про порядок функціонування окремих підсистем (модулів) Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи, який затверджено рішенням Вищої ради правосуддя від 17.08.2021 № 1845/0/15-21;

підписано спільний наказ від 12.03.2021 № 69/941/5 з Міністерством юстиції України щодо запровадження інформаційної взаємодії між Єдиним державним реєстром судових рішень та Державним реєстром актів цивільного стану громадян для забезпечення можливості не надсилання судами судових рішень до органів державної реєстрації актів цивільного стану громадян в паперовій формі, що містять відомості про встановлення факту народження фізичної особи та її походження, розірвання шлюбу, зміни імені, смерті, усиновлення, позбавлення та поновлення батьківських прав, тощо;

погоджено спільний протокол щодо надсилання судових рішень в електронній формі до Національного агентства України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів, як держателя Єдиного державного реєстру активів, для забезпечення можливості не надсилання судами судових рішень в паперовій формі щодо

активів, на які накладено арешт у кримінальному провадженні та відповідно до спільного наказу з агентством (від 05.06.2020 № 257/264);

укладено Договір про інформаційну взаємодію між Національним антикорупційним бюро України, ДСА України та Міністерством цифрової трансформації України від 05.04.2021 № 02-01/57 в рамках спільного наказу з Національним антикорупційним бюро України "Про затвердження Порядку надання електронних примірників судових рішень з Єдиного державного реєстру судових рішень" від 15.04.2020 № 183/45;

підписано спільний наказ з Міністерством цифрової трансформації України щодо запровадження електронної інформаційної взаємодії між Єдиним державним реєстром судових рішень та Єдиним державним веб-порталом електронних послуг Портал "Дія" (наказ від 19.04.2021 № 56/126), та Договір про інформаційну взаємодію з Міністерством цифрової трансформації України від 24.11.2021 № 02-01/132 з метою реалізації комплексної послуги "єМалюк". Цифрова послуга починається з подання батьками, родичами, їхніми представниками або іншими законними представниками дитини до суду заяви (в електронній або паперовій формі) про встановлення факту народження дитини та закінчується ухваленням відповідного судового рішення (якщо мова йде про тимчасово окуповані території, то такі справи розглядаються судами невідкладно), електронні примірники таких судових рішень з Єдиного державного реєстру судових рішень передаються користувачу Портал "Дія" за його запитом для подальшого пересилання даного рішення разом з відповідною заявою до органів державної реєстрації актів цивільного стану для видачі свідоцтва про народження дитини;

організовано та проведено відкриті онлайн семінари як для суддів та працівників апаратів судів (окремо користувачів комп'ютерних програм "Д-3" та "ДСС"), так і для зовнішніх користувачів (учасників судового процесу);

підготовлено та надано ряд роз'яснень стосовно окремих питань, пов'язаних з початком функціонування ЄСІТС, а також практичного застосування норм Положення про порядок функціонування окремих підсистем (модулів) Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи, затвердженого рішенням Вищої ради правосуддя від 17.08.2021 № 1845/0/15-21;

організовано та проведено низку спільних нарад, на яких обговорено варіанти вирішення труднощів, що виникають під час роботи в підсистемах ЄСІТС. За результатами таких нарад адміністратором підсистем ЄСІТС адаптовано загальний механізм реєстрації в ЄСІТС під потреби відокремлених підрозділів відповідних органів; розроблено сервіс налаштувань щодо надходження (ненадходження) повідомлень про надіслані судом документи до Електронного кабінету (окремо у своєму профілі чи профілі представника); додано можливість надсилання документів не лише до Електронного кабінету, але й на адресу електронної пошти (до цього надходили лише повідомлення про надходження, без документів);

приведено у відповідність нормативно-правові акти ДСА України у зв'язку з набранням чинності Положення про порядок функціонування окремих підсистем (модулів) Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи, затвердженого рішенням Вищої ради правосуддя від 17.08.2021 № 1845/0/15-21;

здійснено реєстрацію е-ресурсу "Підсистема "Електронний суд" в Національному реєстрі електронних інформаційних ресурсів для забезпечення можливості подальшої електронної взаємодії з інформаційними системами інших органів державної влади;

затверджено спільний з Міністерством юстиції України протокол автоматизованого доступу ДСА України до Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань з метою забезпечення можливості реєстрації юридичних осіб в підсистемі "Електронний суд" за кваліфікованим електронним підписом керівника цієї особи;

повідомлено Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини про обробку персональних даних, що становить особливий ризик для прав і свобод суб'єктів персональних даних у підсистемах ЄСІТС "Електронний кабінет", "Електронний суд" та підсистемі відеоконференцзв'язку, та про відповідальну особу, що організовує роботу, пов'язану із захистом персональних даних при їх обробці в порядку, визначеному Законом України "Про захист персональних даних" та наказом Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини від 08.01.2014 № 1/02-14 "Про затвердження документів у сфері захисту персональних даних";

ініційовано перед Міністерством цифрової трансформації України питання щодо необхідності внесення змін до пункту 9¹ Регламенту організації взаємодії органів виконавчої влади в електронній формі, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 17.01.2018 № 55 "Деякі питання документування управлінської діяльності" з метою забезпечення можливості безкоштовного підключення судів, інших органів і установ у системі правосуддя до системи електронної взаємодії органів виконавчої влади;

підписано спільний наказ з Міністерством внутрішніх справ України "Про затвердження Порядку електронної інформаційної взаємодії Державної судової адміністрації України, Міністерства внутрішніх справ України та центральних органів виконавчої влади, діяльність яких спрямовується та координується Кабінетом Міністрів України через Міністра внутрішніх справ України" від 19.11.2021 № 382/840, відповідно до якого підготовлено та надіслано до Міністерства внутрішніх справ України для підписання Протокол автоматизованого обміну інформації, реалізація якого забезпечить можливість отримання суддям інформації з Єдиного державного демографічного реєстру;

підписано спільний наказ з Міністерством цифрової трансформації України "Про затвердження Порядку електронної інформаційної взаємодії між підсистемою "Електронний суд" Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи та Єдиним державним вебпорталом електронних послуг, зокрема мобільним додатком Єдиного державного вебпорталу електронних послуг "Дія" від 22.11.2021 № 151/385 та Договір про інформаційну взаємодію від 03.12.2021 № 02-01/138/115-21, в рамках яких наразі реалізовано та впроваджено один із сервісів, зокрема, інформування користувачів мобільного застосунку "Дія", які є учасниками судового процесу, про дату та час проведення судових засідань;

введено в промислову експлуатацію сервіс надсилання користувачам "Дії" повідомлення про прийняті судові рішення у справах, в яких користувач є

сторонаю. Користувач зможе ознайомитися з текстом судового рішення через мобільний застосунок "Дія". В подальшому буде забезпечено можливість надсилання користувачам "Дія" виконавчих документів та інформації про накладені адміністративні штрафи з можливістю їх оплати онлайн;

отримано погодження Міністерства цифрової трансформації України галузевої Програми інформатизації місцевих та апеляційних судів і проекту побудови ЄСІТС на 2022-2024 роки;

розроблено та надіслано до Міністерства цифрової трансформації України для розгляду та пропозицій Техніко-економічне обґрунтування на побудову ЄСІТС;

ініційовано перед Комітетом Верховної Ради України з питань бюджету, Комітетом Верховної Ради України з питань правової політики, Міністерством цифрової трансформації України та Міністерством фінансів України питання щодо утворення Проектного офісу, основними завданням якого є надання методичної, організаційної та консультаційної підтримки у створенні та впровадженні ЄСІТС;

забезпечується постійний моніторинг (аналіз) стану працездатності та функціональності впроваджених підсистем ЄСІТС. Для забезпечення належного контролю якості запроваджених програмних продуктів за дорученням ДСА України адміністраторами підсистем ЄСІТС (державними підприємствами "Інформаційні судові системи" та "Центр судових сервісів") на постійній основі здійснюється узагальнення та розгляд відгуків користувачів про роботу підсистем. Також на підприємствах функціонують служби технічної підтримки програмних продуктів, які через Контакт-центр судової влади оперативно реагують на всі звернення користувачів. Користувачі підсистем ЄСІТС для можливості отримання консультацій чи подання відгуків про роботу електронних сервісів мають змогу скористатися функціоналом відео-чатів (онлайн допомога), зворотніх дзвінків (Call Catcher), листування за допомогою месенджерів Viber, Telegram, Facebook Messenger;

запроваджено для державних підприємств "Інформаційні судові системи" та "Центр судових сервісів" щотижневе звітування про вжиті заходи щодо побудови ЄСІТС з метою здійснення аналізу роботи впроваджених підсистем ЄСІТС ДСА України;

організовано щотижневе та щомісячне надсилання до Вищої ради правосуддя звіти про вжиті заходи з побудови ЄСІТС на виконання пункту 3 рішення Вищої ради правосуддя від 26.03.2020 № 880/0/15-20 та відповідно до листа Вищої ради правосуддя від 07.05.2020 № 833/0/19-20.

Водночас, одним з основних негативних факторів, який не дає можливості розширювати та удосконалювати функціонал впроваджених підсистем ЄСІТС, а також розробляти нові її підсистеми, є відсутність бюджетних асигнувань.

Так, розпочаті у 2018 році роботи щодо розробки та/або доопрацювання інших підсистем (модулів) ЄСІТС зупинені у зв'язку з відсутністю асигнувань в Державному бюджеті України на 2020, 2021 та 2022 роки.

На сьогодні ДСА України забезпечує лише підтримку (супроводження та адміністрування) впроваджених інформаційних систем.

При цьому зазначаємо, що відсутність стабільного фінансування та бюджетного прогнозування унеможливорює формування подальших планів щодо розробки/доопрацювання підсистем (модулів) ЄСІТС та призводить до постійного відтермінування їх впровадження.

З метою залучення можливих альтернативних джерел фінансування на розробку/доопрацювання ЄСІТС, ДСА України звернулася до:

- керівника Програми USAID "Справедливість для всіх" щодо можливості фінансування розробки програмного забезпечення Єдиного державного реєстру виконавчих документів та механізмів автоматизованого обміну з інформаційними системами Міністерства юстиції України, а також інших причетних до такого обміну установ і організацій;

- проекту Європейського Союзу "Право-Justice" щодо можливості фінансування доопрацювання програмного забезпечення автоматизованої системи документообігу суду та підсистеми "Електронний суд" для забезпечення автоматизованої взаємодії з автоматизованою системою виконавчих проваджень;

- Надзвичайного та Повноважного Посла Європейського Союзу в Україні, Голови представництва Європейського Союзу в Україні та Регіонального директора Світового банку у справах країн Східної Європи щодо підтримки ДСА України у сфері впровадження автоматизованих інструментів правосуддя, а також можливості виступити платформами для діалогу з партнерами України із впровадження проектів цифрових реформ;

- керівника проекту міжнародної технічної допомоги "EU4DigitalUA" щодо можливості фінансування робіт з розробки модуля автоматизованої взаємодії ЄСІТС з іншими автоматизованими системами органів державної влади;

- Міністерства цифрової трансформації України та Міністерства фінансів України з проханням розглянути можливість включення до переліку проектів, виконання яких фінансуватиметься за рахунок коштів рамкової позики Європейського інвестиційного банку на реалізацію програми цифрової трансформації державного сектору України.

Відсутність належного фінансування органів правосуддя також негативно впливає на рівень технічного забезпечення судів засобами інформатизації (комп'ютерної та оргтехніки).

Забезпечення судів засобами інформатизації

Станом на 31.12.2021 середній рівень забезпечення місцевих та апеляційних судів засобами інформатизації становить близько 80 % (у 2020 році цей показник становив 88 %).

Так, середній рівень становить:

- 39 252 одиниці персональних комп'ютерів, що забезпечує 89,4 % від потреби (у 2020 році рівень забезпечення персональними комп'ютерами становив 94,3 %);

- 1 600 одиниць серверного обладнання, що забезпечує 75,3 % від потреби (у 2020 році з рівень забезпечення серверним обладнанням становив 88,8 %);

- 28 387 одиниць оргтехніки, що забезпечує 94,2 % від потреби (у 2020 році з рівень забезпечення оргтехнікою становив 95 %);

- 6 206 засобів фіксування з функцією аудіо-, відеозапису та відеоконференції, що забезпечує 61,4 % від потреби (у 2020 році рівень забезпечення зазначеним обладнанням становив 74,5 %).

Крім того, із наявних 3 289 залів судового засідання забезпечені персональними комп'ютерами 2 942, що становить 90 % від потреби, а із наявних 796 нарадчих кімнат забезпечені персональними комп'ютерами 355, що становить лише 45 % від потреби.

Питання комплексної системи захисту інформації

ДСА України здійснює заходи відповідно до Календарного плану робіт із захисту інформації в ЄСІТС на період січень – червень 2022 року та Плану технічного захисту інформації в ДСА України на 2022 рік.

4. Забезпечення судів приміщеннями, управління об'єктами державної власності, службове житло

Стан забезпечення судів належними службовими приміщеннями

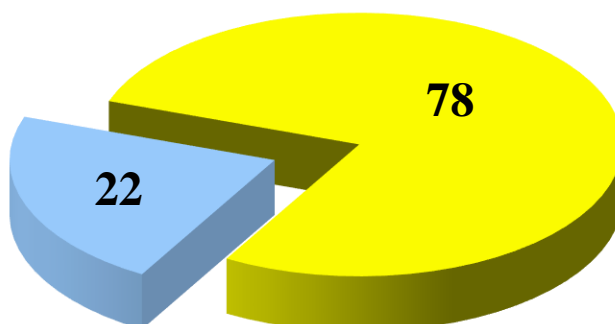
Забезпечення судів належними службовими приміщеннями залишається одним з пріоритетних напрямів діяльності ДСА України.

Станом на 31.12.2021 всі 674 апеляційні та місцеві суди забезпечено службовими приміщеннями.

Із загальної кількості судів (674) тільки 148 судів або 22 % розміщуються в приміщеннях, які максимально наближені до характеристик належного приміщення за основними параметрами відповідно до рекомендацій Державних будівельних норм України (далі – ДБН) В.2.2-26:2010 "Будинки і споруди. Суди":

окремий кабінет для судді,
необхідна (оптимальна) кількість залів судових засідань,
відповідні умови для обвинувачених (підсудних), засуджених і конвойної служби в апеляційних та місцевих загальних судах,
площа приміщення суду наближена до розміру площі, рекомендованої ДБН В.2.2-26:2010 "Будинки і споруди. Суди".

Решта 526 судів (або 78 %) потребують поліпшення умов розміщення, здебільшого у зв'язку з недостатньою площею приміщень судових установ.

■ % приміщень, що за основними параметрами максимально наближені до вимог ДБН

■ % приміщень, що не відповідають вимогам ДБН

У розрізі судів:

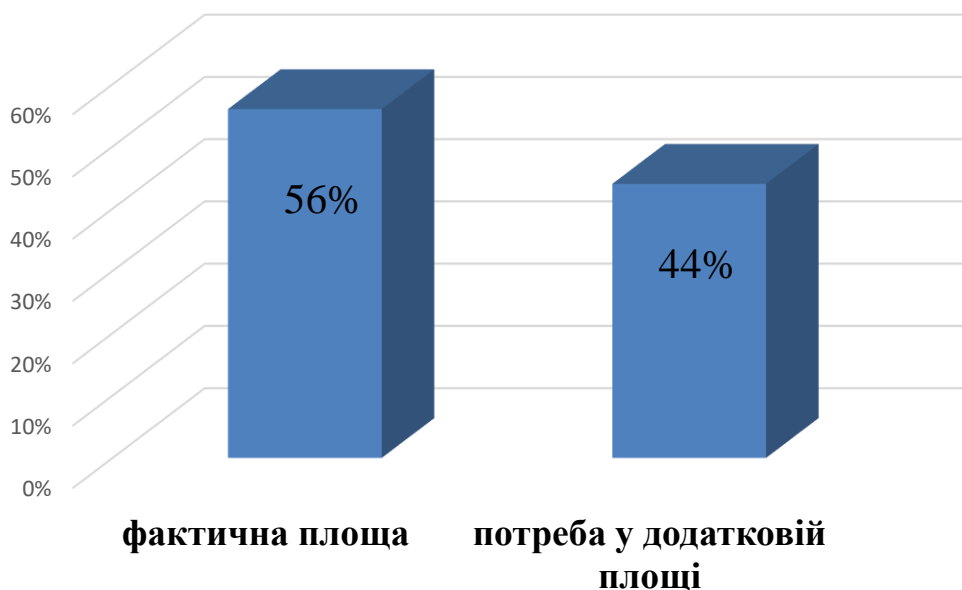
апеляційні загальні	–	9 (37 %);
апеляційні адміністративні	–	5 (71 %);
апеляційні господарські	–	4 (67 %);
місцеві загальні	–	113 (19 %);
окружні адміністративні	–	12 (48 %);
місцеві господарські	–	5 (20 %).

Сумарний розмір площі будівель (приміщень) апеляційних та місцевих судів (при граничній чисельності 7 039 суддів) відповідно до рекомендацій ДБН В.2.2-26:2010 "Будинки і споруди. Суди" має становити 1 563 508 кв. м (100 %), у тому числі в розрізі судів (кв. м):

апеляційні загальні	–	163 880;
апеляційні адміністративні	–	41 120;
апеляційні господарські	–	34 880;
місцеві загальні	–	1 087 000;
окружні адміністративні	–	119 637;
місцеві господарські	–	116 991.

Станом на 31.12.2021 існуючий розмір площі будівель (приміщень) апеляційних та місцевих судів, що використовуються для здійснення судочинства, становить у середньому 56 % від рекомендованої ДБН.

Площа приміщень, в яких розміщуються апеляційні та місцеві суди

у тому числі у розрізі судів (рівень забезпечення площею, %):

апеляційні загальні	– 82 %;
апеляційні господарські	– 72 %;
апеляційні адміністративні	– 77 %;
місцеві загальні	– 52 %;
місцеві господарські	– 51 %;
окружні адміністративні	– 57 %.

Протягом 2021 року ДСА України, в межах повноважень, ініційовано передачу до сфери управління ДСА України державного нерухомого майна – адміністративних будівель, у яких розміщуються або планується розмістити судові установи та органи системи правосуддя, зокрема: ініційовано передачу об'єктів нерухомого майна комунальної та державної форм власності до сфери управління ДСА України: у м. Києві (вул. Ломоносова, 10), м. Глухові Сумської області (вул. Києво-Московська, 30), м. Чернівцях (вул. Садова, 1-І), смт Нові Санжари Полтавської області (вул. Незалежності, 32), м. Маріуполі Донецької області (вул. Клубна, 12); м. Бахмуті Донецької області (вул. Миру, 5).

Станом на 31.12.2021 реалізовані 7 розпоряджень Кабінету Міністрів України прийняті у поточному році щодо передачі нерухомого майна з державної та комунальної форм власності до сфери управління ДСА України для покращення умов розміщення судів, а саме:

- будівлі по вул. Малій Бердичівській, 23 і 23а, у м. Житомирі для розміщення Житомирського окружного адміністративного суду;
- будівля на Путятинському майдані, 3/65, у м. Житомирі, для розміщення Господарського суду Житомирської області;
- приміщення по вул. Незалежності, 120, у м. Тячеві Закарпатської області, для розміщення Тячівського районного суду Закарпатської області;
- нежитлова будівля по вул. Личаківській, 81, у м. Львові для розміщення Західного апеляційного господарського суду;

- нежитлова будівля по вул. Кібрика, 11, у м. Вознесенську Миколаївської області для розміщення Вознесенського міськрайонного суду Миколаївської області;

- приміщення по просп. Ювілейному, 38-Е, у м. Харкові для розміщення Московського районного суду міста Харкова;

- приміщення по вул. Центральній, 44, у смт Чемерівці Хмельницької області, для розміщення Чемеровецького районного суду Хмельницької області.

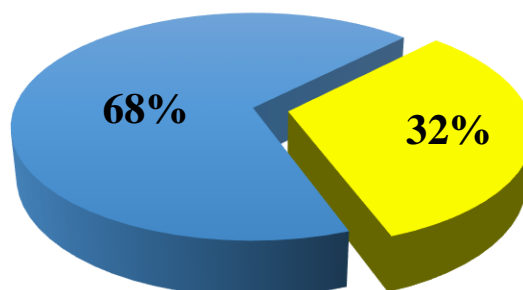
Станом на 31.12.2021 на опрацюванні в Міністерстві економіки України перебуває 2 проекти розпоряджень Кабінету Міністрів України щодо передачі до сфери управління ДСА України нерухомого майна комунальної форми власності у місті Кривому Розі Дніпропетровської області для розміщення Інгулецького районного суду міста Кривого Рогу Дніпропетровської області та у смт Пулини Житомирської області для розміщення Червоноармійського районного суду Житомирської області.

Станом на 31.12.2021 апеляційні та місцеві суди розміщуються та здійснюють правосуддя у 777 (100 %) приміщеннях (будівлях), з яких:

523 (68 %) – перебувають у сфері управління ДСА України,

254 (32 %) – мають іншу форму власності.

Інформація щодо форми власності приміщень, в яких розміщуються апеляційні та місцеві суди

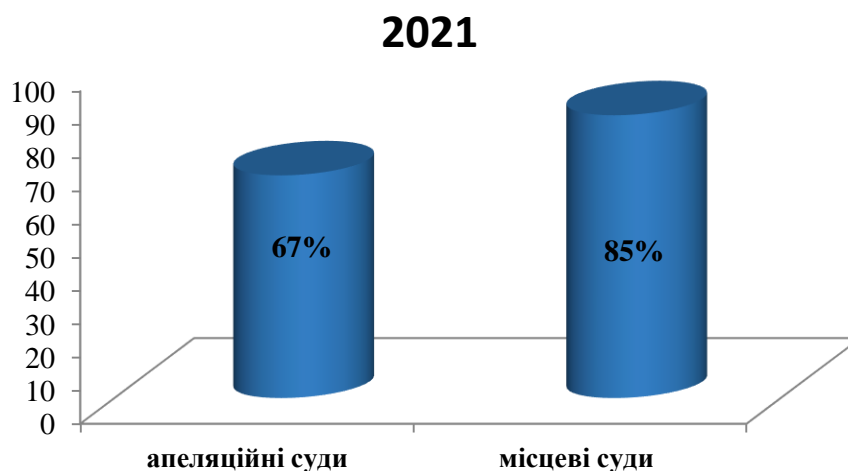

■ державна-у сфері управління ДСА України

■ інша форма власності

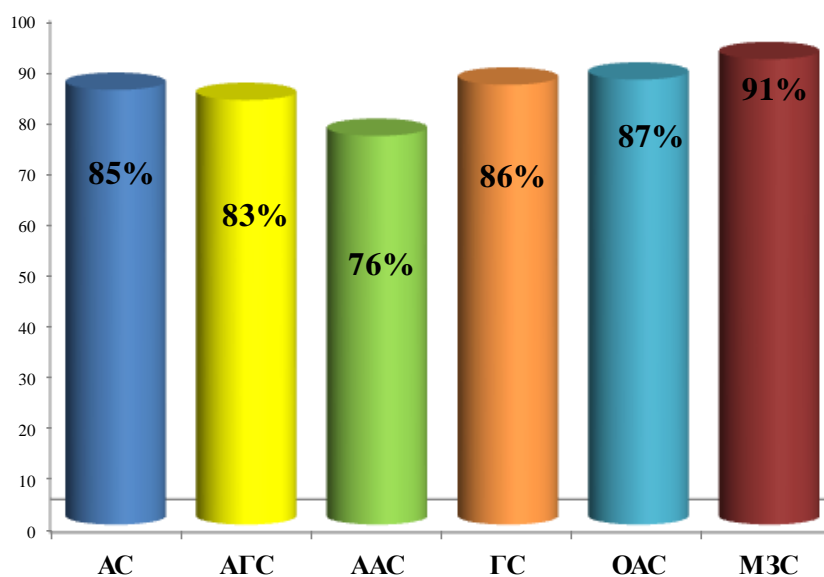
Актуальним залишається питання облаштування в приміщеннях судів залів судових засідань.

Станом на 31.12.2021 рівень забезпечення апеляційних та місцевих судів залами судових засідань у середньому становить 83 % від нормативної потреби.

Не менш важливим є забезпечення комфортних умов для роботи суддів, у тому числі наявності для кожного судді окремого робочого кабінету.

Станом на 31.12.2021 рівень забезпечення суддів окремими кабінетами в середньому становить 88 %.

Управління об'єктами державної власності, що належать до сфери управління ДСА України

ДСА України спільно з територіальними управліннями ДСА України, судами та територіальними управліннями Служби судової охорони постійно вживаються заходи з метою державної реєстрації речового права на об'єкти державного нерухомого майна, а саме: адміністративні будівлі, будівлі гаражів (частини будівель, приміщення), які обліковуються на балансі судів, територіальних управлінь ДСА України, територіальних управлінь Служби судової охорони та належать до сфери управління ДСА України і стосовно яких не здійснено державну реєстрацію речового права.

За результатами вжитих заходів станом на 31.12.2021 зареєстровано право власності на більшість будівель (окремих їх частин) – 93 % та споруд – 83 %.

Проблемним питанням залишається неможливість здійснення реєстрації права власності на 59 об'єктах державного нерухомого майна, що розміщуються в Автономній Республіці Крим, Донецькій та Луганській областях на непідконтрольній на даний час українській владі території.

У серпні 2021 року проведено позапланову інвентаризацію об'єктів державного нерухомого майна, що належать до сфери управління ДСА України та обліковуються на балансі судів і територіальних управлінь ДСА України, за результатами проведеної роботи надано Фонду державного майна України оновлені відомості про об'єкти державного нерухомого майна в електронному вигляді засобами автоматизованої системи "Юридичні особи" для внесення змін до Єдиного реєстру об'єктів державної власності разом зі звітами в паперовому вигляді за відповідними формами, одночасно подано узагальнену інформацію про хід проведення державної реєстрації права власності на нерухоме майно (будівлі, споруди або їх окремі частини та земельні ділянки) з урахуванням даних стосовно майна, яке не підлягає державній реєстрації на основі відомостей, внесених балансоутримувачами нерухомого майна засобами автоматизованої системи "Юридичні особи".

Крім того, ДСА України спільно з територіальними управліннями ДСА України, судами та територіальними управліннями Служби судової охорони протягом 2021 року вживалися заходи щодо отримання від органів місцевого самоврядування (міських, селищних рад) погоджень на розроблення технічної документації із землеустрою на земельні ділянки, на яких розміщуються приміщення судових установ, стосовно яких не здійснено державну реєстрацію речового права – права постійного користування земельною ділянкою для обслуговування та експлуатації службових приміщень.

Кожного кварталу ДСА України надає Фонду державного майна України звіт про хід проведення державної реєстрації права власності на нерухоме майно (будівлі, споруди або їх окремі частини) та земельні ділянки.

Станом на 31.12.2021 зареєстровано право постійного користування земельними ділянками для обслуговування та експлуатації службових приміщень судових установ в кількості 574 земельних ділянок.

Крім того, ДСА України проаналізувавши інформацію щодо тих об'єктів, які тривалий час не використовуються судами, органами судової влади, територіальними управліннями та державними підприємствами ДСА України ініціювала перед Фондом державного майна питання стосовно включення об'єктів права державної власності до переліку об'єктів, що підлягають приватизації у 2022 році, а саме:

- адміністративної будівлі загальною площею 839,7 кв. м, господарської будівлі загальною площею 88,7 кв. м та гаражу загальною площею 79,6 кв. м по вул. Київській, 10, у м. Вознесенську Миколаївської області;

- частини приміщення на першому поверсі багатоквартирного житлового будинку загальною площею 305 кв. м по просп. Тополевому, 3, у м. Кременчуці Полтавської області, яке перебуває у сфері управління ДСА України на балансі

Територіального управління Державної судової адміністрації України в Полтавській області;

- будинку правосуддя загальною площею 230,0 кв. м та гаражу загальною площею 20,0 кв. м по вул. Ковалю, 10, у м. Ічні Чернігівської області, що перебувають у сфері управління ДСА України на балансі Територіального управління Державної судової адміністрації України в Чернігівській області.

ДСА України постійно вживає заходи щодо забезпечення судів належними приміщеннями, зокрема шляхом проведення будівельних робіт, реконструкції, реставрації та капітального ремонту.

Станом на 31.12.2021 93 будівлі перебувають у стадії реконструкції (реставрації, капітального ремонту), у тому числі приміщення: Миколаївського апеляційного суду, Мелітопольського міськрайонного суду Запорізької області, Смілянського міськрайонного суду Черкаської області, Коломийського міськрайонного суду Івано-Франківської області, Куп'янського міськрайонного суду Харківської області, Хустського районного суду Закарпатської області, Кам'янець-Подільського міськрайонного суду Хмельницької області, Шаргородського районного суду Вінницької області, Господарського суду міста Києва, Центрального районного суду міста Миколаєва, Харківського апеляційного суду, Первомайського міськрайонного суду Харківської області та інші.

Ураховуючи, що у Законі України "Про Державний бюджет України на 2021 рік" за КПКВК 0501020 "Забезпечення здійснення правосуддя місцевими, апеляційними судами та функціонування органів і установ системи правосуддя" видатки розвитку не передбачені, проведення будівельних робіт на цих об'єктах фактично зупинено.

За рахунок понадпланових надходжень від сплати судового збору до спеціального фонду Державного бюджету у 2021 році ДСА України вжито заходи щодо завершення капітального ремонту приміщень Кіровського районного суду міста Дніпропетровська, Хмельницького окружного адміністративного суду та реконструкції даху з облаштуванням мансардного поверху в будівлі Рахівського районного суду Закарпатської області.

Реконструкція даху з облаштуванням мансардного поверху в будівлі Рахівського районного суду Закарпатської області

Крім того продовжено проведення будівельних робіт у шести приміщеннях судів, а саме: Мелітопольського міськрайонного суду Запорізької області, Центрального районного суду міста Миколаєва, Смілянського міськрайонного суду Черкаської області, Кам'янець-Подільського міськрайонного суду Хмельницької області, Харківського апеляційного суду та Господарського суду міста Києва. У 18 приміщеннях апеляційних та місцевих судів проведені ремонтні роботи систем опалення.

Потребують продовження будівництва та реконструкції будівлі судів, зокрема, приміщення:

**Центрального районного суду
міста Миколаєва**

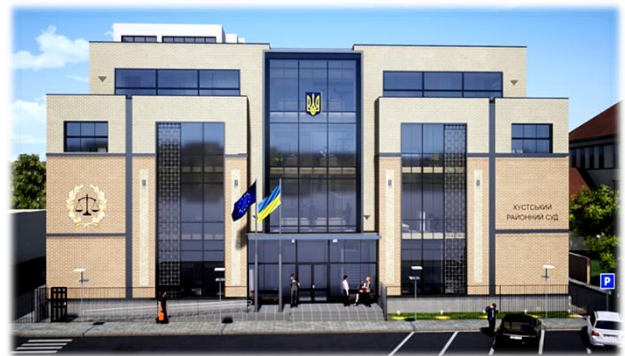
**Коломийського міськрайонного
суду Івано-Франківської області**

**Мелітопольського міськрайонного
суду Запорізької області**

**Хустського районного суду
Закарпатської області**

**Смілянського міськрайонного суду
Черкаської області**

**Кам'янець-Подільського
міськрайонного
суду Хмельницької області**

У 2021 році було вжито заходи щодо продовження протиаварійних будівельних робіт будівлі колишнього Полтавського кадетського корпусу: виготовлено робочий проект "Протиаварійні роботи при підготовці до реставрації пам'ятки архітектури національного значення – нежитлової будівлі по вул. Соборності, 42, в м. Полтаві (Кадетський корпус, ох. № 577/5)".

Відповідно до Порядку відбору проектів робіт з реставрації, консервації, ремонту на пам'ятках культурної спадщини, що будуть реалізовані в рамках програми "Велике будівництво" (далі – Програма), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 09.12.2020 № 1214, Державна судова адміністрація України подала заявку та документи на участь у відборі з метою проведення протиаварійних робіт на пам'ятці архітектури національного значення "Кадетський корпус" по вул. Соборності, 42, у м. Полтаві.

Міністерством культури та інформаційної політики України оприлюднено перелік проектів з реставрації, консервації, ремонту пам'яток культурної спадщини, у тому числі замків, інших фортифікаційних, оборонних, палацово-паркових комплексів, сформований з урахуванням рейтингу, що взяли участь у відборі в рамках програми "Велика Реставрація" відповідно до Порядку відбору. Проект "Протиаварійні роботи під час підготовки до реставрації пам'ятки архітектури національного значення – нежитлової будівлі по вул. Соборності, 42, у м. Полтаві (Кадетський корпус, ох. № 577/5)" зайняв 14 позицію в рейтингу з середнім балом 55,50.

Територіальне управління Державної судової адміністрації України в Полтавській області звернулося до голови Полтавської обласної державної адміністрації стосовно виділення коштів для проведення невідкладних протиаварійних робіт, спрямованих на збереження будівлі – пам'ятки архітектури національного значення, з метою уникнення подальшого руйнування, яке може значно посилитись у зимовий період. Полтавською обласною радою рішенням від 21.10.2021 № 271 "Про внесення змін до Комплексної програми щодо забезпечення законності, правопорядку, охорони прав, свобод і законних інтересів громадян та оборонної роботи на 2021 – 2027 роки" з бюджету області виділено 5 000 000,00 грн на проведення наступного етапу протиаварійних робіт.

Наразі в рамках виконання робіт за проектом виготовлені металеві ферми даху, проведені демонтажні роботи, заповнено віконні та дверні отвори,

виконаний армувальний пояс для встановлення покрівлі триповерхової частини будівлі.

Законом України "Про Державний бюджет України на 2022 рік" Територіальному управлінню Державної судової адміністрації України в Полтавській області передбачено видатки розвитку в сумі 36 040,7 тис. грн на завершення протиаварійних робіт.

Після реставрації в будівлі колишнього Полтавського кадетського корпусу будуть розміщені місцеві загальні суди міста Полтави.

Забезпечення службовим житлом працівників судів та органів системи правосуддя

Відповідно до статті 138 Закону України "Про судоустрій і статус суддів" після призначення на посаду суддя, який потребує поліпшення житлових умов, забезпечується службовим житлом за місцем знаходження суду органами місцевого самоврядування в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України, якщо інший порядок забезпечення службовим житлом не передбачено законом.

За інформацією судів і територіальних управлінь ДСА України у 2021 році органами місцевого самоврядування було забезпечено 14 суддів службовим житлом за місцем знаходження суду.

Згідно з пунктом 3 розділу 5 Положення про порядок надання службового житла й користування ним суддями, працівниками апаратів судів, працівниками Державної судової адміністрації України та територіальних управлінь Державної судової адміністрації України, затвердженого наказом ДСА України від 22.12.2017 № 1122, щорічно не пізніше 15 робочих днів після закінчення звітного періоду територіальні управління ДСА України, суди надають ДСА України інформацію про отримання суддями, працівниками апарату, працівниками адміністрації службового житла, а також перелік суддів, працівників апарату, працівників адміністрації, які потребують поліпшення житлових умов (контрольний список), за встановленою формою.

Водночас, станом на 31.12.2021 року потребують поліпшення житлових умов 1 049 працівників судів і органів системи правосуддя, з них: 775 суддів, 173 працівники апаратів судів, 14 працівники територіальних управлінь ДСА України, 87 помічників судів.

Законом України "Про Державний бюджет України на 2021 рік" видатки розвитку на придбання службового житла ДСА України, як головного розпорядника бюджетних коштів, не передбачались.

5. Забезпечення рівного доступу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення до судових сервісів

У широкому значенні доступність має розглядатись для всіх і кожного, а не тільки в контексті рівності й недискримінації осіб з інвалідністю.

Питання забезпечення доступності стосуються широкого кола людей: різного віку, різних професій, з різними функціональними порушеннями та місцем проживання, різного віросповідання, культури тощо. Для людей з інвалідністю, питання доступності є важливою умовою, яка забезпечує їм реалізацію всіх прав на рівні з іншими, надає можливість вести незалежний спосіб життя і брати участь у житті суспільства.

Дотримання норм і стандартів доступності в різних галузях є обов'язковим чинником. Доступ до правосуддя в Україні забезпечується для усіх громадян, у тому числі – осіб з інвалідністю та маломобільних груп населення.

Забезпечення доступу цих категорій громадян до судових послуг, а також створення для них відповідних умов у приміщеннях судів залишається одним із важливих напрямків діяльності Державної судової адміністрації України.

Говорячи про доступ до правосуддя, потрібно пам'ятати, що забезпечення реального доступу до правосуддя осіб з інвалідністю та маломобільних груп населення потребує вжиття комплексних заходів, у тому числі архітектурної та інформаційної доступності судових установ.

Питання доступності будівель (приміщень) судів регулюються чинним законодавством у сфері містобудування та архітектури, у тому числі Державними будівельними нормами України (далі – ДБН): ДБН В.2.2-26:2010 "Будинки і споруди. Суди" (зі змінами) та ДБН В.2.2-40:2018 "Інклюзивність будівель і споруд", що набули чинності з 01.04.2019.

Водночас мінімальні стандарти доступності для осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення (далі – МГН) в судах забезпечуються шляхом реалізації принципу розумного пристосування з урахуванням особливостей кожного конкретного приміщення суду.

Також питання доступності вирішується шляхом вжиття організаційних заходів відповідальними особами, що призначені в усіх судах для надання допомоги особам з інвалідністю та іншим МГН. Інформація про відповідальну особу та контактні телефони розміщується на офіційному веб-сайті суду та є відкритою для загального доступу.

Для осіб з вадами зору здійснюється дублювання інформації рельєфно-крапковим шрифтом (шрифт Брайля). Станом на 31.12.2021 кількість судів, у приміщеннях яких назви основних приміщень і покажчиків руху продубльовано рельєфно-крапковим шрифтом (шрифт Брайля) становить 44 % від загальної кількості судів.

У приміщеннях судів здійснюється контрастне маркування скляних поверхонь (зокрема прозорі двері облаштовуються попереджувальною контрастною смугою), маркування перепадів рівнів (порогів), а також сходинок сходового маршруту контрастною фарбою або із застосуванням фактурного матеріалу покриття.

Доступ до правосуддя — це перш за все можливість особи в судовому порядку захистити свої права. Важливою складовою доступу громадян з інвалідністю до правосуддя є інформаційна та цифрова безбар'єрність.

ДСА України, запроваджуючи та реалізуючи функціонування трьох підсистеми (модулів) ЄСІТС – "Електронний кабінет", "Електронний суд", підсистеми відеоконференцзв'язку, також враховувала можливість особи, у тому числі з інвалідністю, не виходячи зі свого помешкання, мали можливість отримати необхідну інформацію на сайті суду чи безпосередньо на свою електронну пошту, мали можливість дистанційно подати позовну заяву, взяти участь в судовому засіданні онлайн, отримати рішення суду. Такий підхід допоможе реалізувати громадянам право на справедливий суд.

Крім того, зосереджується увага апеляційних та місцевих судів, територіальних управлінь ДСА України на облаштуванні функціоналу офіційного веб-сайту суду доступним форматом для перегляду інформації у режимі "для людей з порушенням зору", для забезпечення цим особам можливості отримувати інформацію про суд, його структуру, контакти, показники діяльності, розгляд призначених судових справ, судовий збір та іншу актуальну інформацію для громадян.

Протягом 2021 року, як і раніше, ДСА України взаємодіяла з міжнародними партнерами з розвитку та громадськими організаціями людей з інвалідністю для покращення функціонування суду та створення доступу маломобільних груп населення до суду та судових послуг.

З 11 березня до 11 липня 2021 року Фондом "Право і Демократія" у рамках Програми USAID "Справедливе правосуддя" реалізовано проекту: "Покращення рівня доступності нечуючих осіб та осіб з порушеннями слуху до правосуддя". У рамках реалізації вказаного проекту розроблена програма онлайн тренінгів для працівників апарату суду, які відповідають за взаємодію суду з особами з інвалідністю, з метою покращення рівня взаємодії даної категорії працівників з нечуючими особами та особами з порушеннями слуху, перекладачами жестової мови та проведено пілотні 8 онлайн тренінгів у різних регіонах України (охопивши області західного, східного, північного, південного та центрального регіонів держави) для працівників апарату суду (відповідальних за взаємодію суду з особами з інвалідністю) та працівників служби судової охорони, з метою покращення рівня їх взаємодії з нечуючими особами та особами з порушеннями слуху, перекладачами жестової мови. Крім цього, вказаний проект спрямований на налагодження ефективної співпраці перекладачів жестової мови з судами та територіальними управліннями ДСА України, покращення процедури залучення перекладача жестової мови у судовий процес та вирішення проблематики компенсації витрат перекладача за участь у судовому процесі.

3 грудня 2021 року у Львові відбувся круглий стіл, присвячений обговоренню реалій та викликів забезпечення прав осіб з інвалідністю в Україні в контексті доступу до правосуддя. Учасниками заходу були голови апеляційних судів Західного регіону та начальники територіальних управлінь Державної судової адміністрації України Волинської, Закарпатської, Івано-Франківської, Львівської, Тернопільської та Чернівецької областях.

14 грудня 2021 представники ДСА України взяли участь у конференції "Суд без бар'єрів. право на справедливий суд осіб з інвалідністю", організованої Всеукраїнською громадською організацією інвалідів "Правозахисна спілка інвалідів" спільно з Національною асоціацією адвокатів України.

ДСА України вживає усіх можливих заходів щодо підвищення ефективності доступу до правосуддя, доступності судових послуг, а також засобів цифрових технологій, що забезпечують доступ до інформації судочинства усіх громадян, у тому числі осіб з інвалідністю.

Водночас, ДСА України завжди наголошує, що особи з інвалідністю є споживачами таких самих судових послуг, як і особи без інвалідності. Тому, розуміння того, чого саме потребує людина, вимагає зосередження уваги на ній, а не на її інвалідності. Належна комунікація, дотримання норм етики спілкування важливі при взаємодії з кожним, незалежно від того, має людина інвалідність чи ні, усі люди різні,

тому загальні правила не є однозначними, але необхідно шукати окремий підхід до кожної особи, яка звертається до суду.

ДСА України вживає усіх можливих заходів щодо підвищення ефективності доступу до правосуддя, доступності судових послуг, а також засобів цифрових технологій, які забезпечують доступ до інформації судочинства усіх громадян, у тому числі осіб з інвалідністю.

На офіційному веб-порталі "Судова влада України" запроваджені елементи управління, які дають можливість користувачам з вадами зору та слуху змінити розмір шрифту і викладені програмно елементами мови програмування HTML: заголовки, списки, таблиці, фрейми.

Такий сервіс є доступним для цих груп осіб за наявності спеціалізованого програмного забезпечення, встановленого на персональному комп'ютері користувача, що забезпечує безперешкодну навігацію по сторінках судів на офіційному веб-порталі "Судова влада України".

Крім того, на офіційному веб-порталі "Судова влада України" запроваджено функціонал відповідності візуального відображення інформації та її мовної навігації, доступності капчі (звуковий аналог) та забезпечена можливість управління шрифтами.

Усі суди на офіційному веб-порталі "Судова влада України" мають власні веб-сторінки з можливістю доступу користувачів з вадами зору та слуху.

6. Забезпечення безпеки суддів та охорони приміщень

Відповідно до статті 161 Закону України "Про судоустрій і статус суддів" Служба судової охорони є державним органом у системі правосуддя для забезпечення охорони та підтримання громадського порядку в судах.

Служба судової охорони (далі – Служба) підзвітна Вищій раді правосуддя та підконтрольна Державній судовій адміністрації України.

Відповідно до пункту 14 частини першої статті 152 Закону України "Про судоустрій і статус суддів" ДСА України контролює діяльність Служби судової охорони.

В структурі та штатному розписі ДСА України наявна посада головного спеціаліста з питань контролю за діяльністю Служби судової охорони.

ДСА України постійно співпрацює із Службою судової охорони, Національною поліцією України, Національною гвардією України в напрямку належної організації роботи Служби, у тому числі формування першочерговості та поетапності прийняття приміщень судів під охорону Служби.

За інформацією Служби судової охорони, у 2021 році під охорону Служби прийнято 122 суди. Станом на 01.01.2022 співробітники Служби забезпечують громадський порядок і безпеку в 590 апеляційних і місцевих судах та органах системи правосуддя, що становить понад 80 % від їх загальної кількості (734).

У восьми регіонах (Вінницькій, Донецькій, Івано-Франківській, Київській, Луганській, Львівській, Рівненській, Тернопільській областях) та у місті Києві прийнято під охорону 100 % об'єктів.

На сьогодні із апеляційних та місцевих судів військовослужбовцями Національної гвардії України охороняються 2 об'єкти, працівниками Національної поліції України – 139 об'єктів.

92 приміщення апеляційних та місцевих судів залишаються в денний час без охорони підрозділами Національної гвардії України, Національної поліції України та Служби судової охорони.

У 2021 році вперше співробітники Служби повністю забезпечили безпеку XVIII чергового з'їзду суддів України, який відбувся у 2021 році без жодних порушень громадського порядку.

У 9-ти регіонах України функціонують підрозділи швидкого реагування (у зоні відповідальності кожного з них – три-чотири області країни), які забезпечують безпеку учасників судового процесу та підтримання громадського порядку під час проведення резонансних судових засідань на всій території держави, а також залучаються до виконання заходів з особистої охорони суддів. Протягом 2021 року співробітники Служби забезпечили державну особисту безпеку 33 суддям.

У 2021 році співробітники Служби судової охорони попередили пронесення до 590 органів та установ судової влади України, які перебувають під захистом, понад 131,1 тис. заборонених предметів. Це майже удвічі більше, ніж було зафіксовано 2020 року (62,8 тис. заборонених предметів).

Серед заборонених предметів, з якими в минулому році відвідувачі намагалися пройти до судових установ, становлять: ножі – 48 470 од., набой – 35 626 од., балончики, споряджені речовинами сльозогінної та дратівної дії – 27 432 од., пристрої для відстрілу патронів, споряджених гумовими кулями – 7 036 одиниць.

Також у 2021 році судові охоронці не допустили пронесення до органів системи правосуддя 841 од. електрошокових пристроїв, 211 од. вогнепальної та 487 од. травматичної зброї, 297 од. пневматичної та газової зброї. Були і спроби зайти в суди з металевими та дерев'яними палицями й битами (172 од.), ножицями та викрутками (13 134 од.), фаєрами та іншими піротехнічними засобами (117 од.) тощо.

Крім того, 32 відвідувачі суду, які намагалися пройти до судових установ із речовинами, схожими на наркотичні, 56 осіб, які не мали дозвільних документів на носіння і зберігання зброї, затримано й передано працівникам Національної поліції України.

7. Робота з питань управління персоналом

Визначення кількості суддів у судах

Відповідно до Закону України "Про внесення змін до Закону України "Про судоустрій і статус суддів" та деяких законів України щодо відновлення роботи Вищої кваліфікаційної комісії суддів України" від 13.07.2021 № 1629-IX, кількість суддів у суді (крім Верховного Суду) визначає Вища рада

правосуддя з урахуванням консультативного висновку Державної судової адміністрації України, судового навантаження та в межах видатків, визначених у Державному бюджеті України на утримання судів та оплату праці суддів.

З метою визначення нових нормативів часу на розгляд судових справ різних категорій з урахуванням змін, внесених до процесуального законодавства робочою групою, утвореною рішенням Ради суддів України від 05.06.2020 № 31, до складу якої входять представники ДСА України, ведеться постійна робота.

Так, рішенням Ради суддів України від 11.06.2021 № 17 схвалено проект Методики визначення нормативів кадрового забезпечення місцевих та апеляційних судів щодо чисельності суддів. Для визначення нормативів кадрового забезпечення місцевих та апеляційних судів щодо чисельності суддів з використанням коректних даних щодо кількості судових справ (у розрізі категорій), наказом ДСА України від 21.12.2021 № 425 внесено зміни до загального класифікатора спеціалізацій та категорії справ.

Станом на 31.12.2021 в апеляційних судах у відповідних округах та місцевих судах наказами ДСА України, за погодженням з Вищою радою правосуддя, визначено 7 039 штатних посад суддів. Станом на 01.01.2022 фактично перебувають на посадах 5 022 судді (станом на 01.01.2021 – 5 192 судді).

Інформація про укомплектованість судів суддями станом на 31.12.2021

Станом на 31.12.2021 в Україні 114 судів працювали в умовах, коли фактична чисельність суддів складала 50 % від штатної та менше (станом на 01.01.2021 в аналогічних умовах здійснювали правосуддя 56 судів).

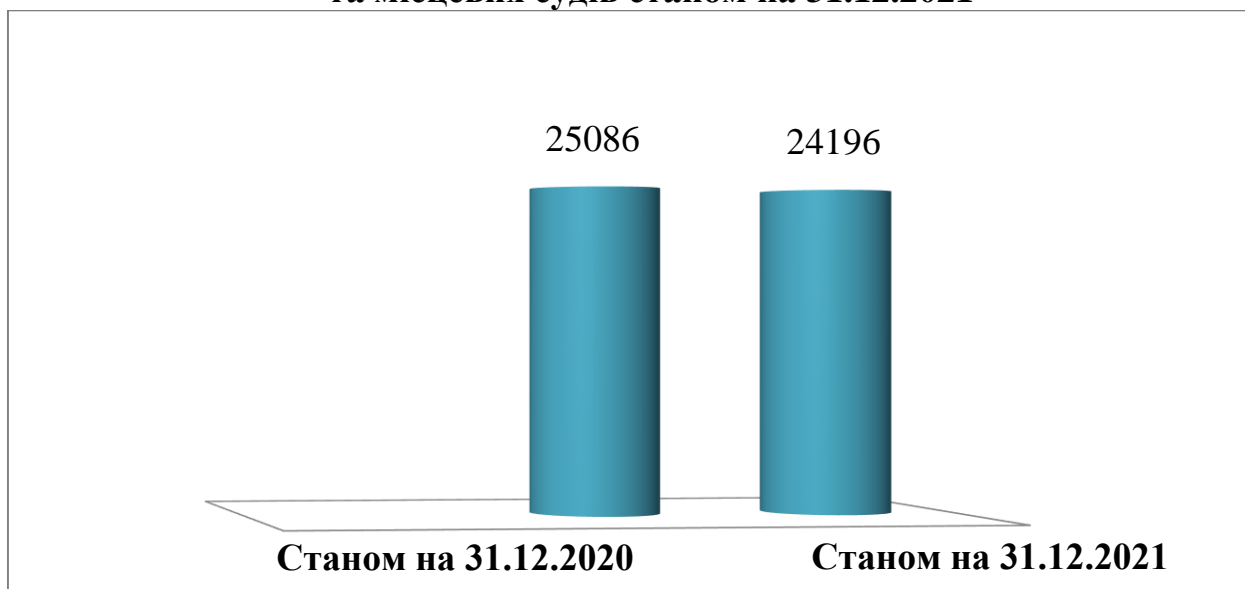
Кількість судів, у яких неможливо здійснювати правосуддя (у зв'язку з відсутністю суддів у штаті або закінченням повноважень у працюючих суддів, перебуванням у соціальній відпустці по догляду за дитиною тощо) складає 6 місцевих загальних судів (Авдіївський міський суд Донецької області,

Лугинський районний суд Житомирської області, Устинівський районний суд Кіровоградської області, Попаснянський районний суд Луганської області, Ананьївський районний суд Одеської області, Чутівський районний Полтавської області). У порівнянні із минулим роком – станом на 01.01.2021 такий був 1 суд (Царичанський районний суд Дніпропетровської області).

Управління персоналом судів

Показники кадрового складу апаратів місцевих, апеляційних судів свідчать про належний рівень укомплектованості посад державних службовців, патронатної служби, робітників у штаті судів. Штатна чисельність апаратів місцевих та апеляційних судів складає 27 747 посад, фактична чисельність працівників апаратів місцевих та апеляційних судів на початку 2022 року становить 24 196 працівників. У порівнянні з кадровою ситуацією на початку 2021 року показник зменшився на 3,5 % або на 890 працівників.

Інформація про фактичну чисельність працівників апарату апеляційних та місцевих судів станом на 31.12.2021

Разом з тим, ДСА України на підставі пункту 17 частини першої статті 3 Закону України "Про Вищу раду правосуддя" надіслала Вищій раді правосуддя (лист від 13.08.2021 № 8-15451/21) проекти структур місцевих та апеляційних судів з урахуванням зауважень робочої групи, а також вимог законодавства України, та нормативи співвідношення кількості суддів до кількості працівників апаратів місцевих та апеляційних судів.

З метою забезпечення належних умов підвищення кваліфікації працівників апаратів судів на базі Національної школи суддів України Державною судовою адміністрацією України погоджено Стандартизовані програми підготовки та підвищення рівня кваліфікації працівників апаратів судів на 2022 рік.

8. Організація мобілізаційної роботи в судах.

Організація мобілізаційної підготовки та мобілізація в судах, ДСА України, територіальних управліннях ДСА України та підприємствах, що

перебувають у сфері управління ДСА України організована та проводиться відповідно до Закону України "Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію" та інших нормативно-правових актів.

У період з 15 по 19 листопада 2021 року комісією Генерального штабу Збройних Сил України було проведено перевірку стану військового обліку призовників, військовозобов'язаних та резервістів у Державній судовій адміністрації України та її територіальних управліннях у місті Києві та Київській області.

За результатами перевірки загальний висновок комісії Генерального штабу ЗС України: військовий облік призовників і військовозобов'язаних, бронювання військовозобов'язаних на період мобілізації та на воєнний час у Державній судовій адміністрації України та її територіальних управліннях організовано та ведеться відповідно до вимог керівних документів.

З метою підвищення кваліфікації відповідальних осіб за ведення військового обліку призовників та військовозобов'язаних у судах Державна судова адміністрація України листом від 05.04.2021 № 17-6691/21 звернулася до Національної школи суддів України організувати, відповідно до завдань Національної школи суддів, визначених у підпункті 5 статті 105 Закону України "Про судоустрій і статус суддів", підготовку та підвищення кваліфікації в Національній школі суддів України та її регіональних відділеннях для працівників суду за напрямом "Ведення військового обліку призовників та військовозобов'язаних у судах".

Національна школа суддів у співпраці з ДСА України, територіальними управліннями ДСА України, територіальними центрами комплектування та соціальної політики (військкоматами) організувала та провела в червні-серпні 2021 р. сім онлайн – семінарів, де взяли участь більше 700 працівників апаратів судів, відповідальних за ведення військового обліку. За результатами навчання видані відповідні сертифікати про підвищення кваліфікації.

9. Огляд даних судової статистики та стану обліково-статистичної роботи

Сформовано річні форми звітів щодо здійснення правосуддя місцевими та апеляційними судами за 2020 рік, які розміщено на офіційному веб-порталі судової влади України, а також надіслано до Державної служби статистики України, Верховного Суду та інших зацікавлених органів.

Сформовано та оприлюднено щоквартальні оперативні форми звітів про стан здійснення правосуддя місцевими та апеляційними судами за 2020 рік, I квартал, I півріччя та 9 місяців 2021 року.

Відповідно до рішення Вищої ради правосуддя від 24.11.2020 № 237/0/15-20, розроблено проект Методики визначення граничної кількості суддів у судах та з урахуванням цієї методики розраховано нормативну кількість суддів у судах в розрізі юрисдикцій та інстанцій за даними статистичної звітності за 2020 рік. Проект методики та нормативну чисельність суддів направлено для розгляду і затвердження до Вищої ради правосуддя.

Крім цього, в подальшому зазначену методику доопрацьовано за результатами роботи спеціальної робочої групи, утвореної розпорядженням

Ради суддів України від 23.09.2020 № 8. В результаті, доопрацьований документ 30.04.2021 був рекомендований робочою групою для схвалення Радою суддів України як Методика визначення нормативів кадрового забезпечення місцевих та апеляційних судів щодо чисельності суддів.

Рішенням Ради суддів України від 11.06.2021 № 17 було схвалено Методику визначення нормативів кадрового забезпечення місцевих та апеляційних судів щодо чисельності суддів. Листом ДСА України від 16.06.2021 № 15-11991/21 схвалений Радою суддів України проект Методики надіслано на затвердження до Вищої ради правосуддя.

Крім цього, з урахуванням підготовленої Методики здійснено розрахунок нормативів судового завантаження в розрізі судів та нормативної кількості суддів у судах з урахуванням судового навантаження за даними статистичної звітності за перше півріччя та 9 місяців 2021 року.

Відповідні розрахунки направлено до Вищої ради правосуддя листами:

від 05.08.2021 № 15-15063/21 – за даними статистичної звітності за I півріччя 2021 року;

від 10.11.2021 № 15-19994/21 – за даними статистичної звітності за 9 місяців 2021 року.

10. Договірна та претензійно-позовна робота

Всього за 2021 рік ДСА України укладено 165 договорів, у тому числі про внесення змін (на 45 більше, ніж у 2020 році), з них 141 господарських та 24 цивільно-правових договори.

Укладення договорів здійснювалося за наявності відповідних потреб, в межах видатків державного бюджету на 2021 рік з дотриманням вимог чинного законодавства.

Упродовж 2021 року ДСА України здійснювала претензійну та позовну роботу, представлення її інтересів, забезпечення самопредставництва в судах, спрямоване на захист гарантованих Конституцією та законами України прав та інтересів громадян, суспільства й держави.

До ДСА України на опрацювання надійшло понад 8 500 процесуальних документів, з яких понад 5 300 опрацьовано та надано юридичний супровід.

У порядку самопредставництва представлено інтереси у 4 630 судових справах (на 1 719 більше, ніж у 2020 році), де стороною виступали ДСА України або територіальні управління ДСА України.

Основна кількість позовів у 2021 році є продовженням категорії справ зумовлена нарахуванням суддівської винагороди із застосуванням обмеження, встановленого частиною третьою статті 29 Закону України "Про Державний бюджет України на 2020 рік" (із змінами, внесеними Законом України від 13.04.2020 № 553-IX "Про внесення змін до Закону України "Про Державний бюджет України на 2020 рік").

Рішенням Конституційного Суду України від 28.08.2020 № 10-р/2020 визнано такими, що не відповідають Конституції України (є неконституційними) положення частин першої, третьої статті 29 Закону України "Про Державний бюджет України на 2020 рік" зі змінами, відновлено право суддів на виплату суддівської винагороди у повному обсязі відповідно до статті 135 Закону

України "Про судоустрій і статус суддів". Наразі кількість позовів про визнання протиправними дій щодо нарахування та виплати суддівської винагороди з обмеженнями у період з 18.04.2020 до 28.08.2020 постійно збільшується.

Також судді подавали позови щодо відшкодування з державного бюджету матеріальної шкоди, завданої актом, що визнаний неконституційним, та стягнення недоотриманої суддівської винагороди.

Крім того, суддями у відставці заявлялись позовні вимоги щодо відшкодування з державного бюджету матеріальної шкоди, завданої актом, що визнаний неконституційним.

Розглядалися справи щодо скасування наказів про звільнення та поновлення на роботі (або переведення на рівнозначну посаду до іншого суду) працівників апаратів судів, що ліквідуються; щодо здійснення перерахунку суддівського стажу, та виплати суддівської винагороди; щодо перерахунку суддівської винагороди із застосуванням регіонального коефіцієнту; щодо надання довідки для перерахунку щомісячного довічного грошового утримання судді у відставці; перерахунку суддівської винагороди згідно з рішенням Конституційного Суду України від 04.12.2018 № 11-р/2018.

Водночас з'явилася нова категорія судових справ стосовно визначення розміру посадового окладу судді шляхом застосування категорії «прожитковий мінімум для працездатних осіб, який застосовується для визначення базового розміру посадового окладу судді» у розмірі 2102 гривні.

Враховуючи висновки викладені в постанові Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду від 10.11.2021 у справі № 400/2031/21, а саме "... колегія суддів констатує, що заміна гарантованої Конституцією України однієї зі складових суддівської винагороди - прожиткового мінімуму для працездатних осіб, розмір якого встановлено на 01.01.2021 (2270,00 грн), на іншу розрахункову величину, яка Законом України "Про судоустрій і статус суддів" не передбачена (прожитковий мінімум для працездатних осіб, який застосовується для визначення базового розміру посадового окладу судді - 2102,00 грн) у березні 2021 року, на підставі абзацу 5 статті 7 Закону України " Про Державний бюджет України на 2021 рік" було неправомірним», прогнозується значне збільшення звернень суддів із позовними заявами до ДСА України у 2022 році.

11. Нормотворча робота

ДСА України у 2021 році взяла участь в опрацюванні 58 проектів законів України, у тому числі з питань судоустрою і статусу суддів, сплати судового збору, діяльності Служби судової охорони.

Зокрема ДСА України опрацьовано та надано в межах повноважень пропозиції та зауваження до проектів Законів України:

1. "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо запобігання руйнуванню та знищенню нерухомої культурної спадщини" (від 30.12.2020, реєстраційний № 4561);

2. "Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо можливості брати участь у судовому засіданні в режимі

відеоконференції, у зв'язку з поширенням коронавірусної хвороби (COVID-2019)";

3. "Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України щодо запровадження електронного кримінального провадження";

4. "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення окремих питань виконання військового обов'язку та ведення військового обліку";

5. "Про основи територіальної оборони України";

6. "Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України щодо запровадження інформаційно-телекомунікаційної системи досудового розслідування" (від 15.03.2021, реєстраційний № 5246);

7. "Про внесення змін до Закону України "Про судоустрій і статус суддів" щодо унормування оплати праці помічників суддів та секретарів судового засідання" (від 12.04.2021, реєстраційний № 5361);

8. "Про внесення змін до Закону України "Про судоустрій і статус суддів" щодо унормування оплати праці помічників суддів та секретарів судового засідання" (від 12.04.2021, реєстраційний № 5361);

9. "Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України щодо запровадження інформаційно-телекомунікаційної системи досудового розслідування" (від 15.03.2021, реєстраційний № 5246);

10. "Про внесення змін до Закону України "Про судоустрій і статус суддів" щодо поетапного впровадження Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи" (від 27.04.2021, реєстраційний № 5433);

11. "Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо вдосконалення діяльності Антимонопольного комітету України" (від 27.04.2021, реєстраційний № 5431);

12. "Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України та деяких інших законодавчих актів України щодо удосконалення окремих положень про судовий розгляд та досудове розслідування" (від 14.06.2021, реєстраційний № 5661);

13. "Про внесення змін до Закону України "Про судоустрій і статус суддів" щодо деяких питань забезпечення суддів" (від 02.09.2021, реєстраційний № 5882);

14. "Про внесення змін до Розділу XII "Прикінцеві та перехідні положення" Закону України "Про судоустрій і статус суддів" щодо відрядження суддів з метою забезпечення здійснення правосуддя та усунення загрози припинення роботи апеляційних судів" (від 14.09.2021, реєстраційний № 6049);

15. "Про внесення змін до Закону України "Про судоустрій і статус суддів" щодо деофшоризації доходів національних публічних діячів" (від 07.10.2021, реєстраційний № 6143);

16. "Про внесення зміни до пункту 41 розділу VI "Прикінцеві та перехідні положення" Бюджетного кодексу України" (від 17.12.2021, реєстраційний № 6384-1);

17. "Про внесення змін до Закону України "Про державну службу" щодо впровадження єдиних підходів в оплаті праці державних службовців на основі класифікації посад";

18. "Про внесення змін до Закону України "Про державну службу" щодо впровадження єдиних підходів в оплаті праці державних службовців на основі класифікації посад";

19. "Про внесення зміни до деяких законодавчих актів України щодо вирішення проблеми надмірної тривалості цивільного, господарського та адміністративного провадження";

20. "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення виконання Україною Конвенції про цивільно-правові аспекти міжнародного викрадення дітей".

Крім того у 2021 році ДСА України розроблено та ініційовано перед суб'єктами законодавчої ініціативи 6 законопроектів, що стосуються діяльності судів, інших органів та установ у системі правосуддя. Це, зокрема:

1) проект Закону України "Про внесення змін до Закону України "Про судоустрій і статус суддів";

2) проект Закону України "Про внесення змін до статті 29 Бюджетного кодексу України";

3) проект Закону України "Про внесення зміни до статті 55 Бюджетного кодексу України";

4) проект Закону України "Про внесення зміни до статті 135 Закону України "Про судоустрій і статус суддів" щодо врегулювання виплати суддівської винагороди";

5) проект Закону України "Про внесення змін до Бюджетного кодексу України";

6) проект Закону України "Про внесення зміни до статті 182 Кримінального процесуального кодексу України щодо врегулювання окремих питань звернення застави в дохід держави".

Крім того, у 2021 році народними депутатами України за участю представників Вищої ради правосуддя, Ради суддів України та ДСА України здійснювалась робота щодо підготовки проекту Закону про внесення змін до Закону України "Про судоустрій і статус суддів" з метою чіткого визначення розміру посадових окладів і обов'язкових надбавок працівникам апаратів судів, органів та установ системи правосуддя.

Проектом акту пропонується забезпечити конкурентоспроможність заробітної плати на посадах у судах, органах і установах системи правосуддя шляхом запровадження єдиних правил та розрахункової величини для визначення розміру посадового окладу працівника апарату суду, органу та установи системи правосуддя.

Такі зміни мають забезпечити прогнозований, стабільний та справедливий рівень заробітної плати кваліфікованих працівників, який не буде залежати від економії фонду оплати праці та встановлення стимулюючих виплат.

16.11.2021 зазначений законопроект внесений народними депутатами України Демченком С. О., Костіним А.Є. та іншими на розгляд до Верховної Ради України, та зареєстрований за реєстраційним № 6311.

Також протягом 2021 року ДСА України опрацьовано та надано в межах повноважень пропозиції до 3 проектів постанов Верховної Ради України, 44 проектів нормативно-правових актів Кабінету Міністрів України, 1 проекту

Указу Президента України та 22 підзаконних нормативно-правових актів інших державних органів.

Крім того, з метою врегулювання питання оплати праці державних службовців органів та установ системи правосуддя, ДСА України ініційовано перед Національним агентством України з питань державної служби проект постанови Кабінету Міністрів України "Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 24 травня 2017 р. № 358" для подання його в установленому порядку на розгляд Кабінету Міністрів України.

Таким чином, за звітний період ДСА України було опрацьовано 135 проектів нормативно – правових актів, що надійшли на погодження до ДСА України та ініційованих ДСА України (на 7 проектів нормативно-правових актів менше, ніж у 2020 році).

Крім того, ДСА України, у межах повноважень, постійно надавалися роз'яснення у вигляді інформаційних листів та методичних рекомендацій із застосування окремих положень чинного законодавства з питань судоустрою і статусу суддів, виконання судових рішень, забезпечувалося надання матеріалів судової практики, необхідних для використання в роботі територіальними управліннями ДСА України.

12. Стан виконання рішень судів, стягувачем за якими є ДСА України

Одним із важливих напрямків роботи ДСА України є виконання рішень судів в частині стягнення судового збору та накладення штрафу (як засобу процесуального примусу), за якими з 05.01.2017 ДСА України набула статусу стягувача.

Слід зазначити, що у 2021 році до ДСА України надійшло всього 17 442 виконавчих документів та інших документів з питань виконання судових рішень зазначеної категорії (листи, запити тощо).

Упродовж 2021 року ДСА України пред'явлено до виконання понад 7 тис. виконавчих документів, на загальну суму 12,1 млн грн, територіальними управліннями ДСА України в порядку представництва інтересів ДСА України, як стягувача, за вказаний період пред'явлено до виконання понад 15 тис. виконавчих документів на суму 18,7 млн гривень.

ДСА України здійснено підготовку та подачу 226 процесуальних документів (заяв, скарг тощо), інших документів, необхідних відповідно до закону для здійснення представництва інтересів ДСА України під час вирішення питань, пов'язаних з виконанням судових рішень про стягнення судового збору та/або про накладення штрафу (як засобу процесуального примусу).

З метою захисту та поновлення порушених прав, ДСА України запроваджено практику оскарження дій посадових осіб органів державної служби шляхом надсилання скарг на дії, рішення, бездіяльність посадових осіб органів державної виконавчої служби. Усі 43 подані скарги були задоволені.

Водночас, за 2021 рік на рахунок для зарахування коштів від стягнення

судового збору на користь держави надійшло 135,4 млн грн, на 8 % більше коштів, ніж за 2020 рік (125,7 млн грн) та на 16 % більше, ніж у 2019 році (117,2 млн грн).

У зв'язку з відсутністю в судах коштів на відправлення поштової кореспонденції через недофінансування судової влади існує тенденція надсилання судом виконавчих документів із вже пропущеним строком їх пред'явлення до виконання. У результаті чого ДСА України вимушена звертатися до судів із заявою для поновлення строку пред'явлення таких виконавчих документів, що спричиняє додаткові поточні витрати бюджету, навантаження на суддів та затягування строку виконання судових рішень.

Крім того, одним з проблемних питань, що ускладнює своєчасне опрацювання, пред'явлення та виконання органами державної виконавчої служби та казначейської служби виконавчих документів, є їх неналежне оформлення судами, зокрема зазначення неправильних реквізитів ДСА України, як стягувача за такими судовими рішеннями, неактуальних відомостей про боржників, що призводить до повернення таких документів без виконання, в подальшому подачі відповідних заяв до суду про виправлення помилок і як наслідок затягування строків виконання судових рішень і надходження коштів до бюджету.

Таким чином, враховуючи, що сплата судового збору та штрафу (як засобу процесуального примусу) має обов'язковий характер та спрямовані на наповнення Державного бюджету України, а рішення судів є обов'язковими до виконання існує необхідність у внесенні змін до частини першої статті 12 Закону України "Про виконавче провадження" шляхом збільшення строку пред'явлення до виконання виконавчих документів, стягувачами за якими є держава до 1 року.

За ініціативи ДСА України урегульовано питання щодо зараховування до Державного бюджету України коштів за рішенням суду про накладання грошового стягнення згідно зі статтею 144 Кримінального процесуального кодексу України. Так Міністерством фінансів України визначено, що ДСА України є органом, який уповноважений контролювати надходження коштів за відповідним грошовим стягненням, що дозволило збільшити надходження за кодом класифікації доходів бюджету 21081100.

Протягом тривалого періоду державним бюджетом недотримувались кошти через невиконання судових рішень, у яких стягувачем є ДСА України, а боржником Пенсійний фонд України та його територіальні відділення. ДСА України вжиті заходи щодо вирішення цього проблемного питання. Так у 2021 році вже сформована практика відкриття виконавчих проваджень та виконання рішень відповідними відділами примусового виконання рішень Міністерства юстиції України про стягнення судового збору з управлінь Пенсійного фонду України, стягувачем за якими виступає ДСА України.

Слід зазначити, що існують часті випадки порушення прав ДСА України як стягувача органами державної виконавчої служби, безпідставного повернення виконавчих документів без виконання, зокрема, з підстав відсутності у виконавчих документах окремих відомостей про особу боржника. Однак, відповідно до висновків Верховного Суду повернення виконавчого

документа через відсутність у ньому даних про особу має ознаки формальності, та не є підставою для повернення виконавчих документів без прийняття до виконання; не зарахування стягнутих коштів та відповідно безпідставного закінчення виконавчих проваджень.

Додатково слід зауважити, що накопичення кількості невиконаних рішень також спричинено існуванням мораторіїв на відчуження майна підприємств та визнанням боржника банкрутом. Це призводить до суттєвого затягування процесу виконання судового рішення або робить його зовсім безперспективним.

Враховуючи викладене, на сьогодні актуальною і гострою залишається проблема неефективності виконання повноважень органами державної виконавчої служби в частині забезпечення виконання рішень судів про стягнення коштів судового збору та штрафу (як засобу процесуального примусу), що спричиняє додаткове фінансове навантаження на судову гілку влади.

А також існує потреба у вдосконаленні законодавства з питань, пов'язаних з забезпечення виконання судових рішень.

13. Робота, пов'язана з питаннями запобігання та виявлення корупції, опрацюванням документів, передбачених Законами України "Про очищення влади", "Про запобігання корупції"

ДСА України є одним з органів перевірки відповідно до постанови Кабінету Міністрів України "Деякі питання реалізації Закону України "Про очищення влади" від 16 жовтня 2014 року № 563 та проводить перевірку відомостей щодо заборон, які можуть бути застосовані за критеріями, визначеними частинами третьою, п'ятою – сьомою статті 3 Закону України "Про очищення влади".

Крім того, ДСА України є одним з органів перевірки достовірності відомостей щодо незастосування до осіб заборон, передбачених Законом України "Про запобігання корупції".

За 2021 рік до ДСА України на опрацювання надійшло та опрацьовано 3 105 запитів про перевірку відомостей, передбачених Законом України "Про запобігання корупції" та 20 запитів про перевірку достовірності відомостей щодо незастосування до особи заборон, передбачених Законом України "Про очищення влади", тоді як у 2020 році 2 848 та 24 запити відповідно.

На всі запити надано відповіді у встановлений законом строк.

14. Заходи із запобігання та виявлення корупції

Протягом звітного періоду в ДСА України здійснювався моніторинг виконання заходів, визначених Антикорупційною програмою ДСА України на 2020-2021 роки та підготовлено відповідні щоквартальні звіти. Звітна інформація листами ДСА України від 09.04.2021 № 20-7353/21 та від 09.07.2021 № 20-13604/21 направлена до Національного агентства з питань запобігання корупції за встановленою формою та розміщена на офіційному веб-сайті ДСА України в підрубриці "Запобігання корупції" рубрики "Інше".

Комісією з проведення оцінки корупційних ризиків у ДСА України погоджено Звіт про результати оцінки корупційних ризиків у діяльності Державної судової адміністрації України, а також запропоновано внесення змін до Антикоруptionної програми Державної судової адміністрації України на 2020 – 2021 роки.

Наказом ДСА України від 29.03.2021 № 95 внесено зміни до Антикоруptionної програми Державної судової адміністрації України на 2020 – 2021 роки.

За результатами деклараційної кампанії щодо подання щорічних декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, за 2020 рік, яка проводилась у період з 01.01.2021 по 31.03.2021 встановлено:

один факт неподання декларації працівником ДСА України;

шість фактів неподання/несвоєчасного подання декларації перед звільненням/після звільнення, а також щорічної декларації за 2020 рік заступниками керівника підприємства, що належить до сфери управління ДСА України.

Про всі виявлені факти ДСА України поінформувала Національне агентство з питань запобігання корупції у встановленому порядку.

Протягом звітного року для працівників ДСА України організовано та проведено вісім навчальних заходів щодо дотримання вимог антикорупційного законодавства на теми: "Правові засади захисту викривачів", "Антикорупційне законодавство України. Сучасний стан", "Відповідальність за порушення вимог законодавства щодо фінансового контролю", "Антикорупційна експертиза у діяльності органів державної влади", "Запобігання корупційним та пов'язаним з корупцією правопорушенням", "Запобігання та врегулювання конфлікту інтересів", "Правила етичної поведінки державних службовців", "Функціонування Єдиного державного реєстру осіб, які вчинили корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення".

Крім того, протягом 2021 року організовано та проведено 80 навчальних занять у режимі відеоконференції на платформі Zoom для працівників ДСА України, територіальних управлінь ДСА України, місцевих загальних судів, апеляційних, окружних адміністративних, господарських, апеляційних адміністративних та апеляційних господарських судів з питань заповнення декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, за 2020 рік, запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, функціонування Єдиного державного реєстру осіб, які вчинили корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення, відповідальності за порушення вимог законодавства щодо фінансового контролю та щодо іншої тематики дотримання вимог антикорупційного законодавства. У вказаних навчальних заходах із дотримання вимог антикорупційного законодавства взяло участь 3 032 особи.

Протягом 2021 року проводилась антикорупційна експертиза на виявлення корупціогенних факторів 186 проектів наказів ДСА України з основної діяльності та 192 проектів наказів кадрових питань. Корупціогенні фактори в проектах розпорядчих документів не виявлено.

Протягом 2021 року уповноваженою особою з питань запобігання та виявлення корупції в ДСА України надано 238 консультацій з питань антикорупційного законодавства працівникам ДСА України, її територіальних органів, а також працівникам місцевих загальних судів.

На виконання вимог статті 53 Закону України "Про запобігання корупції", а також заходів визначених Антикорупційною програмою ДСА України на 2020 – 2021 роки, наказом ДСА України від 30.07.2021 № 262 затверджено Порядок розгляду повідомлень про можливі корупційні або пов'язаних з корупцією правопорушень, схема розгляду вказаних повідомлень, визначення внутрішніх каналів для отримання вказаних повідомлень.

На сьогодні тривають роботи з впровадження в апаратах місцевих загальних та апеляційних судів внутрішніх механізмів розгляду повідомлень про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, зокрема, через захищену електронну скриньку на веб-сайті кожного суду.

Розроблено Пам'ятку працівникам структурних підрозділів ДСА України та її територіальних управлінь щодо запобігання та врегулювання конфлікту інтересів Пам'ятка надіслана на електронні адреси працівників ДСА України та її територіальних управлінь, а також розміщена на офіційному веб-сайті ДСА України в підрубриці "Запобігання корупції" рубрики "Інше".

Варто зазначити, що протягом звітнього періоду повідомлення про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень працівниками Державної судової адміністрації України норм Закону України "Про запобігання корупції" не надходили.

15. Міжнародне співробітництво.

Протягом 2021 року ДСА України співпрацювала з міжнародними проектами та організувала низку заходів за різними напрямкам діяльності. Зважаючи на карантинні обмеження, майже всі заходи проводились в дистанційній або змішаній формі, що дозволило залучити значну кількість представників судових органів з усієї України. Партнерами з розвитку надавалась ДСА України допомога з питань впровадження електронного суду, покращення клієнтоорієнтованості та безпеки судів, поліпшення доступу громадян до приміщень судів та до інформації про суд, впровадження комплексного гендерного підходу в діяльність ДСА України.

Протягом 2021 року міжнародними партнерами з розвитку надано ДСА України безоплатно міжнародну технічну допомогу на загальну суму 2 400 132,88 грн, з них:

в рамках спільного проекту, спрямованого на розвиток комунікації судової гілки влади та суспільства, Консультативна місія Європейського Союзу в Україні передала обладнання вартістю понад 114 054,1 гривень ДСА України для потреб органів суддівського самоврядування;

у рамках Проекту "Ефективне врядування і залучення громадян у східній Україні", що реалізується Програмою ООН із відновлення та розбудови миру (ПРООН), ДСА України отримано право власності та майнові права інтелектуальної власності на мобільний застосунок "єСуд" на загальну суму 370 000,00 грн;

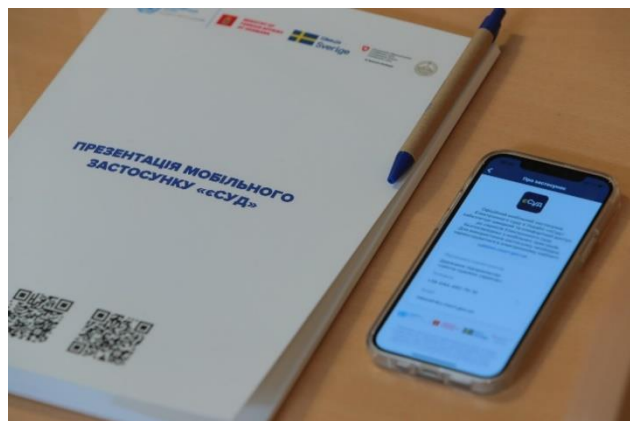
у рамках Проекту "Підтримка реформ юстиції і правосуддя в Україні (ПРАВО-JUSTICE)", що впроваджується "Експертіз Франс" Французькою агенцією міжнародної технічної допомоги (AFETI), ДСА України отримано права власності та майнові права інтелектуальної власності на інтерактивну мапу судів України на загальну суму 152 900,00 грн;

у рамках Програми реформування сектору юстиції "Нове правосуддя" реалізацію якої забезпечує "Кімонікс Інтернешнл Інк.", ДСА України отримано товарно-матеріальні цінності на загальну суму 92 000,30 грн та майно на загальну суму 1 479 699,51 грн;

у рамках українсько-канадського Проекту "Підтримка судової реформи", реалізацію якого забезпечує Національний суддівський інститут Канади спільно з Офісом уповноваженого з питань федеральних суддів Канади, ДСА України отримано обладнання на загальну суму 191 479,27 гривень.

Впровадження електронного суду

Спільно з Програмою ООН із відновлення та розбудови миру (ПРООН) розроблено та 28 вересня 2021 року презентовано мобільний застосунок "eСуд", який дозволяє учасникам судового процесу не лише слідкувати за рухом документів у судовій справі, але й отримувати процесуальні документи та судові повідомлення на власний смартфон.

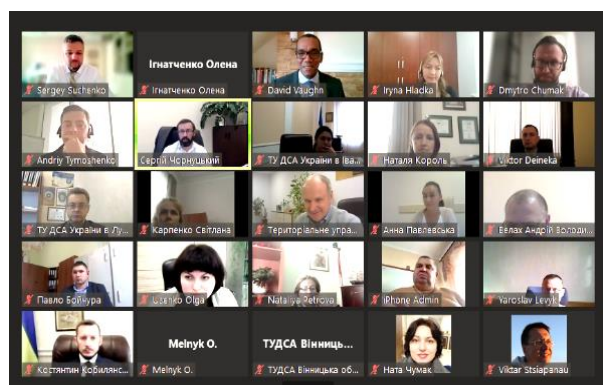

Мобільний застосунок значно розширює функціональні можливості підсистеми "Електронний суд", а головне спрощує доступ до правосуддя як мешканцям віддалених населених пунктів та невідконтрольної уряду України території, так і всім іншим жителям України. Майнові права на цей продукт передані ДСА України.

ДСА України другий рік поспіль співпрацює із Проектом EU4DigitalUA, що підтримує цифрову трансформацію та гармонізацію України з Єдиним цифровим ринком ЄС, включаючи цифрову трансформацію, посилену кібербезпеку та захист даних, імплементацію Угоди про асоціацію між Україною та ЄС та розвиток ширококутового зв'язку. В рамках співпраці з Проектом та Міністерством цифрової трансформації України", ДСА України впроваджено декілька серверів щодо надання низки нових е-послуг у сфері правосуддя, зокрема, через додаток "Дія". Такими сервісами є: повідомлення у мобільний застосунок про призначене судове засідання, у якому особа бере участь; отримання судового рішення у справі, у якій особа брала участь; отримання

виконавчого документа суду; сплата штрафу за рішенням суду у справах про адміністративне правопорушення, тощо.

4 листопада 2021 року представлено та обговорено результати Аналізу бізнес-процесів судів, який виконаний на замовлення ДСА України в рамках реалізації Програми USAID "Справедливість для всіх". Аналіз проводився з січня по серпень 2021 року і мав на меті сформувати карти існуючих процесів у судах, визначити зайві ланки або прогалини й зони для вдосконалення, щоб зрозуміти, де є доречним впровадження автоматизованих систем задля зменшення навантаженості працівників апарату і суддів. За результатами досліджень стане можливим оптимізувати судові процедури і покращити доступ громадян до правосуддя через скорочення часу на проходження та вирішення їхніх справ судами. Серед можливих заходів поліпшення роботи судів експертами пропонується автоматизація рутинних процесів й покращення електронного документообігу. Такий підхід дозволить скоротити у часі етапи опрацювання документів від моменту їхнього отримання судом до початку розгляду справи. Враховуючи тенденцію надходження документів через систему "Електронний суд", яка спостерігається в судах першої інстанції протягом останніх кількох років, за підрахунками експертів, до 2027 року частка надходжень до судів, поданих в електронній формі позовів, може зрости до 71 %, тож суди мають бути до цього готовими.

Оптимізація системи судів в Україні

Проект ЄС "Право-Justice" сприяє розвитку верховенства права в Україні у відповідності до європейських стандартів та кращого міжнародного досвіду, а також співпрацює з бенефіціарами задля вдосконалення організації роботи судів та досягнення позитивних результатів судової реформи, яка триває в Україні. Одним із напрямків співпраці Проекту ЄС "Право-Justice" та ДСА України є оптимізація діяльності судових установ.

31 серпня 2021 року в режимі відеоконференції Проектом ЄС "Право-Justice" проведено круглий стіл на тему: "Оптимізація системи судів в Україні на шляху до 2022 року: перші результати та наступні кроки", де взяли участь представники ДСА України.

У 2021 році експерти Проекту ЄС "Право-Justice" спільно з компанією "ЕКОММ Со" завершили роботу над створенням інтерактивної мапи судів України, що містить інформацію про розташування судів першої інстанції відносно нового районування України (мапа доступна за посиланням

<http://bit.ly/2XNqCbZ>). Онлайн-мапа судів - інтерактивний інструмент, який допоможе в процесі створення нової мапи судів, оскільки зручно візуалізує параметри, важливі для оптимізації судів України. Інтерактивна мапа судів показує співвідношення поточного розташування місцевих загальних судів з новим адміністративно-територіальним устроєм України та містить статистичну інформацію про функціонування судової системи у 2019 та 2020 роках, зведену інформацію про реформу оптимізації судів першої інстанції, починаючи з грудня 2017 року, актуальну інформацію про оновлений протягом 2020 року адміністративно-територіальний устрій України. Права власності та майнові права інтелектуальної власності на інтерактивну мапу передані ДСА України.

Поліпшення доступу громадян до приміщень судів та до інформації про суд, проведення комунікаційних і правоосвітних заходів

У межах Проекту ЄС "Право-Justice" у 2021 році продовжена реалізація Ініціативи "Модельні суди". Кращий європейський досвід із судового адміністрування запроваджується у визначених модельними судах. З березня по грудень 2021 року Проект ЄС "Право-Justice" реалізовував Нову фазу Ініціативи "Модельні суди", яка покликана об'єднати кращий міжнародний та український досвід, а також стати майданчиком для обміну добрими практиками, спрямованими на покращення доступності, клієнтоорієнтованості та безпеки судів. В 2021 році до реалізації нової фази, крім раніше визначених шести модельних судів, долучились ще 70 судів та Національна школа суддів України.

В рамках реалізації Нової фази Ініціативи "Модельні суди":

в квітні – травні 2021 року проведено другий спеціальний навчальний курс "Підготовка тренерів з впровадження сервісів для вразливих категорій користувачів суду. Навчання пройшли 37 учасників, серед яких: судді, працівники апаратів судів, представники Національної школи суддів України, прокуратури, Національної поліції України, Служби судової охорони та системи органів безоплатної правової допомоги;

28 травня 2021 року проведено онлайн-конференцію на тему "Розвиток суду через вдосконалення робочих процесів та посилення спроможності персоналу". Під час конференції спікерами було обговорено важливість запровадження позитивних практик та інструментів з питань управління персоналом з інших галузей, адаптувавши їх до своїх особливостей, проблему позитивного іміджу державної служби та такі підходи формування ефективної команди як адаптація працівників, навчання, внутрішня комунікація, зворотній зв'язок та основні питання, що виникають під час реформування системи оплати праці державних службовців. Крім того, представники судів розповіли учасникам конференції про власний досвід з питань кадрової політики та формування ефективної команди суду;

5 липня 2021 року відбулось урочисте відкриття інтегрованої рецепції Вишгородського районного суду Київської області, який є модельним судом. Облаштування інтегрованої рецепції суду стало можливим за фінансової підтримки Проекту ЄС "Право-Justice" у рамках реалізації Ініціативи "Модельні суди". Інтегрована рецепція суду – це перший пункт, де відвідувачі контактують з судом. Головною її метою є підтримка людей з моменту, коли вони приходять

до суду, швидке реагування на їхні потреби та ефективне управління потоком відвідувачів;

19 серпня 2021 року проведено одноденний семінар для голів та керівників апаратів судів Закарпатської області на тему: "Підвищення культури спілкування задля зміцнення потенціалу організації". На семінарі т. в. о. Голови ДСА України Олексій Сальніков виступив спікером із доповіддю на тему: "Засади ефективної комунікації управлінської команди суду з ДСА України";

29 вересня 2021 року у Києві в рамках другого етапу Нової фази Ініціативи "Модельні суди" Проєкту ЄС "Право-Justice" у співпраці із Програмою USAID "Нове правосуддя" відбулася конференція "Діяльність суду під час пандемії: кращі міжнародні та українські практики. Засвоєні уроки".

10 грудня 2019 року в рамках реалізації нової фази Ініціативи "Модельні суди" проведено онлайн – конференцію на тему: "Лідерство vs управління змінами: практичні кейси для трансформації команди суду", під час якої своїм практичним досвідом з питань лідерства та управління змінами поділились міжнародні та українські експерти Проєкту ЄС "Право-Justice" та представники Вищого антикорупційного суду, Тернопільського міськрайонного суду Тернопільської області, Восьмого апеляційного адміністративного суду, Господарського суду Сумської області, Одеського окружного адміністративного суду, Ленінського районного суду міста Харкова, Сьомого апеляційного адміністративного суду, Іванківського районного суду Київської області, Вишгородського районного суду Київської області, Вінницького навчального центру Національної школи суддів України;

у грудні 2021 року завершено навчальний курс "Модельні рішення для комунікації українських судів-2021", у якому проведено міжнародними та

національними тренерами проведено вісім вебінарів, за наступними напрямками: лідерство в судових комунікаціях, стратегічні та внутрішні комунікації в судовій системі, суди в соціальних медіа та взаємодія із ЗМІ, кризові комунікації. Навчання пройшли 40 учасників з усієї України;

продовжено реалізацію проекту "Служба волонтерів у судах" з метою впровадження сервісів для вразливих категорій користувачів суду. Станом на 31 грудня 2021 року п'ятнадцять судів долучилися до команди судових волонтерів у рамках Ініціативи "Модельні суди", понад 250 волонтерів надають підтримку вразливим групам користувачів судів по всій території України. Діяльність служби волонтерів у суді допомагає забезпечити комфортне перебування людей у суді та розширити їх права на доступ до правосуддя;

Також проведено низку онлайн-конференцій з питань комунікацій, впровадження сервісів для вразливих категорій користувачів суду, покращення клієнтоорієнтованості та безпеки судів.

Поліпшення доступу до правосуддя в Донецькій та Луганській областях

Спільно з Програмою ООН із відновлення та розбудови миру (далі – ПРООН) ДСА України продовжує роботу в напрямку поліпшення доступності до правосуддя на в Донецькій та Луганській областях.

Під час збройного конфлікту, що триває на Сході України, постраждали не тільки громадяни нашої держави, а й втрачено майно та нематеріальні ресурси, зокрема, судові справи та рішення, а поновлення їх є надзвичайно проблемним. Дуже важливою є робота в напрямі отримання судових справ та архівних документів, що залишилися на тимчасово непідконтрольній Уряду України території Донецької та Луганської областей.

Питання доступності до процесуальних документів цих судових справ вдалось частково вирішити. У березні 2021 року внесені зміни до Інструкції з діловодства в місцевих та апеляційних судах України, щодо процедури засвідчення та видачі копій судових рішень. В результаті цього, процедура отримання судового рішення для жителів непідконтрольних територій дещо спростилась, але лише для тих рішень, що внесені до Єдиного державного реєстру судових рішень.

Крім того, ДСА України підтримує реалізацію пілотного проекту "Оцифрування документів у судах Донецької та Луганської областях" у рамках

Проекту ПРООН "Ефективне врядування і залучення громадян у східній Україні".

16 вересня 2021 року в місті Києві в рамках реалізації Програми ПРООН за фінансової підтримки урядів Данії, Швейцарії та Швеції, відбувся IV Форум суддів "Здійснення правосуддя в умовах збройного конфлікту на сході України", у роботі якого взяли участь представники ДСА України. Під час Форуму обговорено проблеми, пов'язані з особливостями здійснення правосуддя в умовах збройного конфлікту, що триває на сході України. Окрему увагу було також зосереджено на труднощах у доступності правосуддя, що виникли у зв'язку з пандемією COVID-19.

06-08 жовтня 2021 року у м. Святогірську Донецької області відбувся форум "Актуальні питання з розгляду спорів, пов'язаних із захистом прав фізичних осіб у зоні проведення операції Об'єднаних сил", в роботі якого взяли участь представники територіального управління ДСА України в Донецькій області. Метою форуму, що організований Міжнародною організацією Норвезької радою біженців спільно з Касаційним цивільним судом у складі Верховного Суду та Касаційним адміністративним судом у складі Верховного Суду, за участю Асоціації розвитку суддівського самоврядування України, було обговорення з представниками судових інституцій актуальних питань, пов'язаних з захистом прав осіб, що постраждали внаслідок збройного конфлікту, особливостям розгляду справ, пов'язаних зі збройним конфліктом, досвіду інших країн, практики Європейського суду з прав людини в контексті захисту основних прав внутрішньо переміщених осіб.

21 грудня 2021 року представники ДСА України взяли участь у роботі "круглого столу" з питань доступу до реєстрації народжень і смертей, які відбулися на тимчасово непідконтрольних Уряду територіях Донецької та Луганської областей і в Криму, який організований Управлінням Верховного комісара ООН у справах біженців (УВКБ ООН) в Україні спільно з Громадською організацією "Десяте квітня" та Благодійним фондом "Право на захист". В ході обговорення актуальних питань, що стали темою "круглого столу" учасники та учасниці зазначали про важливість забезпечення внутрішньо переміщеним особам та жителям тимчасово окупованих територій належного доступу до правосуддя, з метою відновлення і реалізації своїх прав.

Організація роботи з питань охорони державної таємниці

Відповідно до Порядку організації та забезпечення режиму секретності в державних органах, органах місцевого самоврядування, на підприємствах в установах і організаціях, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 18.12.2013 № 939, ДСА України здійснює контроль і організацію роботи з питань охорони державної таємниці в місцевих і апеляційних судах, які проводять діяльність пов'язану з державною таємницею.

Протягом 2021 року ДСА України проведені заходи з ліквідації режимно-секретного органу Богунського районного суду міста Житомира

Станом на 01.01.2022 у кожній області і місті Києві є апеляційний та місцевий загальні суди, які можуть здійснювати правосуддя, пов'язане з державною таємницею.

Також, режимно-секретні органи утворені в 15 окружних адміністративних судах та 1 окружному господарському суді.

5 апеляційних адміністративних судів та 1 апеляційний господарський суд, мають спеціальні дозволи на провадження діяльності пов'язаної з державною таємницею.

Загалом до сфери управління ДСА України належать режимно-секретні органи в 76 місцевих, апеляційних судах та Службі судової охорони.

16. Організаційне забезпечення діяльності органів суддівського самоврядування

Одним із напрямків роботи ДСА України відповідно до статті 134 Закону України "Про судоустрій і статус суддів" є забезпечення діяльності органів суддівського самоврядування.

Діяльність органів суддівського самоврядування сприяє створенню належних організаційних та інших умов для забезпечення нормальної діяльності судів і суддів, утворює незалежність суду, забезпечує захист суддів від втручання в судову діяльність, а також підвищує рівень роботи з кадрами в системі судів.

Протягом 2021 року організовано та забезпечено проведення 17 (у 2020 році – 16) засідань Ради суддів України, на яких прийнято 68 (у 2020 році – 74) рішень та 6 (у 2020 році – 13) засідань робочих груп Ради суддів України.

Більшість питань, які були ініційовані перед Радою суддів України у 2021 році, стосувалися забезпечення організаційної єдності функціонування органів судової влади; зміцнення незалежності судів та суддів, захисту від втручання в їх діяльність; фінансування, матеріально-технічного та інформаційного забезпечення судів.

17. Зв'язки з громадськістю та ЗМІ

Відкритість і прозорість у діяльності Державної судової адміністрації України як державного органу у системі правосуддя, що здійснює організаційне та фінансове забезпечення діяльності органів судової влади у межах повноважень, установлених законом, передбачає можливість взаємодії громадян, їхніх об'єднань, юридичних осіб при формуванні і реалізації державної політики та доступу до повної, об'єктивної, достовірної інформації про діяльність органів судової влади.

З метою реалізації таких завдань, а також забезпечення оперативного та об'єктивного висвітлення у ЗМІ діяльності органів судової влади, Державною судовою адміністрацією України цілеспрямовано здійснюється цілий ряд заходів, які скеровані на активізацію роботи прес-служб у судах.

ДСА України надається методична допомога прес-службам загальних та апеляційних судів щодо реагування на кризові і конфліктні ситуації та організації он-лайн трансляцій судових засідань щодо суспільно-значимих та резонансних справ.

Підготовлено та розміщено 195 інформаційних повідомлень на офіційний веб-сайт Ради суддів України та 240 інформаційних повідомлень на офіційний веб-сайт ДСА України.

Окрім цього, на сайтах розміщувалася оперативна інформація, що стосується наборів відкритих даних, нормативно-правових документів, бюджетної політики, конкурсних процедур на зайняття вакантних посад державної служби, фінансової звітності, ефективності роботи судів, рішення Ради суддів України тощо.

За ініціативи ДСА України утворено та наповнюється офіційний веб-сайт Етичної ради.

ДСА України здійснено інформаційний супровід XVIII чергового з'їду суддів України, що відбувся 9-11 березня 2021 року, низки семінарів круглих столів. Зокрема, ДСА України виступила співорганізатором вебінару "Практичні аспекти ефективної комунікації справ, пов'язаних із збройним конфліктом" та онлайнової майстерні "Комунікація суспільно важливих справ (на прикладі судових процесів, пов'язаних зі збройним конфліктом в Україні)". Було організовано і проведено п'ять названих майстерень. Заходи розраховані на працівників судів, органів прокуратури та правоохоронних органів, адвокатів, медіа та усіх, хто залучений до комунікації судових процесів, пов'язаних зі збройним конфліктом в Україні.

ДСА України приєдналась до щорічного опитування "Медіавідкритість судів України - 2020!", що відбулося 16 квітня по 14 травня 2021 року. Метою опитування була демонстрація розвитку інститутів пресекретаря та пресслужби судів у взаємодії із медіа та громадодю. 7 грудня 2021 року вказане дослідження

було презентовано. Ознайомитись із звітом «Медіавідкритість судів України – 2020» можна тут: <http://hrvector.org/zviti/21-12-06-2020>

ДСА України спільно з ГО «Вектор прав людини», за підтримки Представництва Фонду ім. Фрідріха Еберта в Україні впорядковано посібник для пресекретарів судів «Суд взаємодіє!», презентація якого відбулась 6 вересня 2021 року. Вказаний Посібник об'єднав важливий досвід українських судів щодо налагодження діалогу суду та громади, який тепер можна поширити на усі суди у цікавій та зручній формі. Посібник містить методичні рекомендації щодо організації та проведення комунікаційних і просвітницьких заходів, головною метою яких є налагодження діалогу суду та громади. У виданні також висвітлено приклади таких ініціатив, які втілили українські суди. З посібником можна ознайомитись за посиланням:

<http://library.fes.de/pdf-files/bueros/ukraine/18267.pdf?fbclid=IwAR33tZD34vZl36I0Pe8vuF-uutcLcKgl1aULhF-0NwQ9wTxDHRreFYpgRPw>

Спільно з ГО "Вектор прав людини" та Медійна ініціатива за права людини в межах проекту "Збройний конфлікт в Україні: комунікація заради справедливості" підготовлено та здійснено публікацію видання "Настільний путівник висвітлення справ, пов'язаних зі збройним конфліктом в Україні". Ознайомитись з публікацією можна за посиланням - <http://hrvector.org/publikacziyi/21-10-25-ww1> Путівник стане в пригоді працівникам і працівницям судів, прокуратури, поліції, Служби безпеки України та інших державних інституцій, залучених до процесу комунікації перебігу збройного конфлікту в Україні. Видання буде корисне представникам і представницям ЗМІ, а також громадським об'єднанням, що переймаються питаннями збройного конфлікту.

18. Робота із зверненнями громадян та запитамі на публічну інформацію

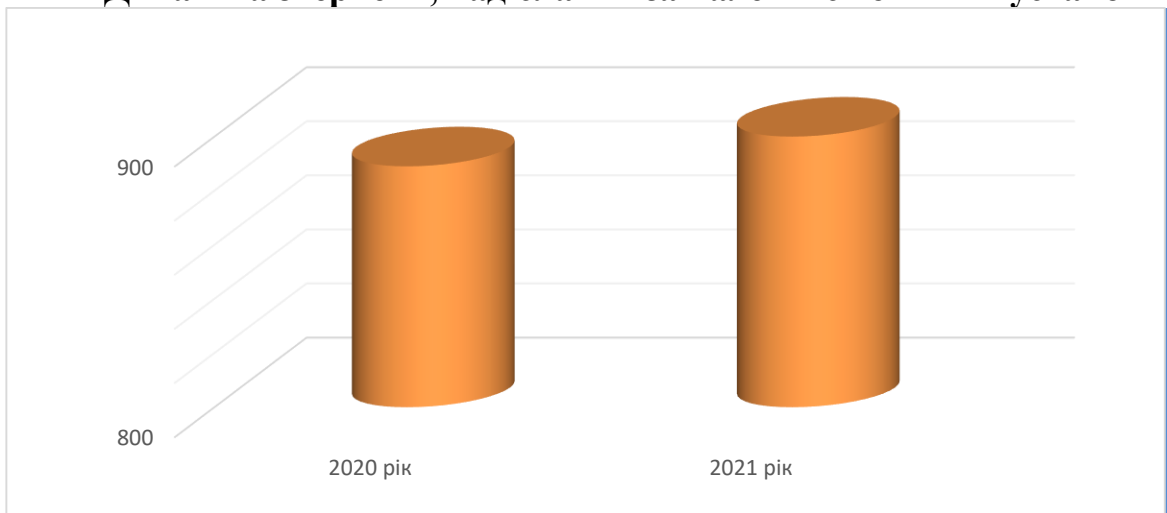
Протягом 2021 року до ДСА України надійшло 2 986 звернень громадян (з них 2 222 заяв, 756 скарг та 8 пропозицій), що на 204 звернення більше, ніж в 2020 році (всього 2 782, з них 2 085 заяв, 692 скарг, 8 пропозицій).

На 2 713 звернень протягом 2021 року надано відповіді у встановлений Законом України "Про звернення громадян" термін. На 189 звернень з порушенням строку для надання відповіді. У решти звернень терміни надання відповідей настав у 2022 році.

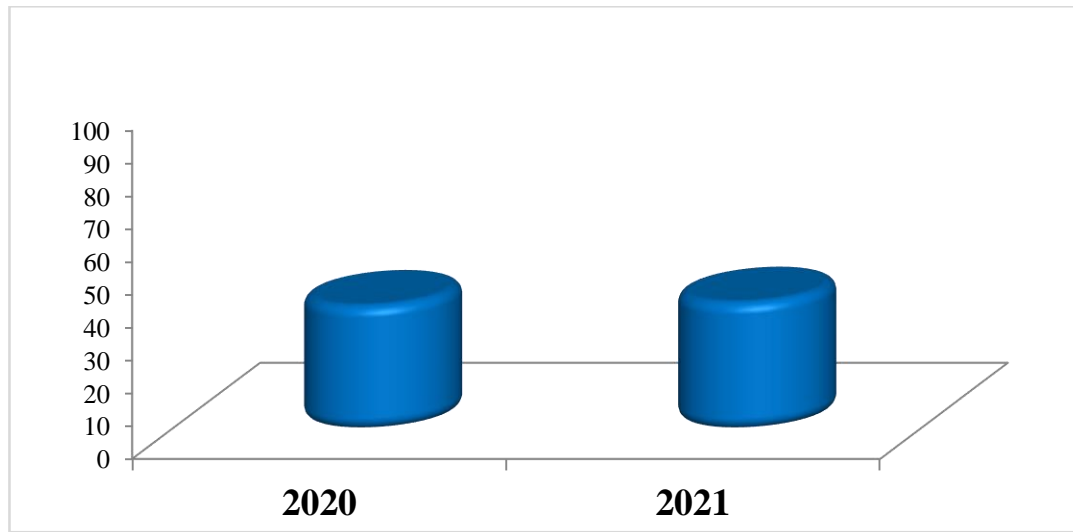
1 254 звернень (у 2021 році – 889) надіслано за належністю в інші установи для розгляду та надання відповідей авторам відповідно до статті 7 Закону України "Про звернення громадян".

Динаміка звернень, надісланих за належністю в інші установи

У 2021 році 39 звернень (у 2020 – 38) було прийнято під час особистого прийому громадян.

Динаміка звернень, прийнятих під час особистого прийому

Зменшення кількісного показнику у порівнянні із попередніми роками пояснюється введенням на території України карантинних обмежень, встановлених Кабінетом Міністрів України з метою запобігання поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19).

Аналіз змісту звернень показує низький рівень юридичної обізнаності громадян та небажання або матеріальна неспроможність звертатись до послуг кваліфікованих адвокатів. У багатьох випадках, всупереч чинному законодавству, через незадоволення результатом розгляду справи заявники просять вплинути на судовий процес. На такі звернення надаються роз'яснення або повідомляється до яких органів необхідно звернутися відповідно до чинного законодавства.

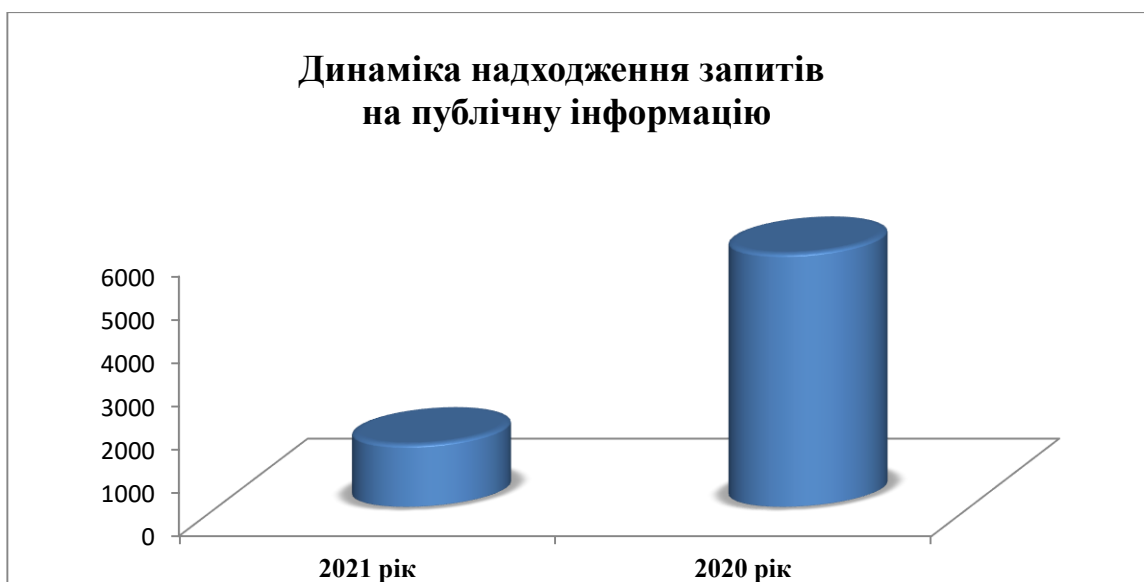
Тривалий розгляд судових справ є ще однією причиною надходження звернень громадян, що пояснюється великою завантаженістю судів.

Найактуальнішими питаннями, стосовно яких звертаються громадяни до ДСА України в порядку Закону України "Про звернення громадян", є:

- неналежна організація роботи суду;
- неналежна організації роботи територіальних управлінь ДСА України;
- неналежне фінансове забезпечення оплати праці працівників апаратів судів;
- повернення помилково зарахованих до бюджету коштів;
- неправомірні дії суддів.

До ДСА України протягом 2021 надійшло 1 444 запитів на публічну інформацію, що на 4 410 менше, ніж надійшло протягом 2020 року (5 854).

Відповіді на запити на публічну інформацію надано у встановлений Законом України "Про публічну інформацію" термін.

Запитувачі зверталися до ДСА України із запитом на публічну інформацію з таких питань:

діяльності ДСА України;

організації роботи судів;

надання статистичної інформації;

фінансового забезпечення судів та оплати праці працівників апаратів судів;

надання інформації про внесення електронних копій судових рішень до

Єдиного державного реєстру судових рішень;

впровадження та функціонування ЄСІТС;

надання інформації про порядок сплати судового збору ;

надання інформації про перебування справ у провадженні судів.

19. Інформація про документообіг у ДСА України.

Протягом 2021 року ДСА України опрацьовано 84 563 документи, що на 7 285 (8 %) документів менше, ніж у 2021 році (91 848).

Так, до ДСА України у звітному періоді надійшло 57 580 вхідних документів, що на 5 712 (9 %) менше, ніж у 2020 році (63 292), з них:

нормативно-правові акти – 979 (у 2021р. – 849);

звернення ТУ ДСА України – 5 339 (у 2021р. – 5 511);

звернення судів – 21 720 (у 2021р. – 24 933);

звернення інших установ – 25 054 (у 2021р. – 23 326);

документи з грифом "ДСК" – 58 (у 2021р. – 37);

звернень громадян – 2 986 (у 2021р. – 2 782);

запитів на публічну інформацію – 1 444 (у 2021р. - 5 854).

Вхідних документів, пов'язаних із виконанням Закону України "Про виконавче провадження", якими визначено, що ДСА України є стягувачем за рішеннями про стягнення судового збору, про накладення штрафу (як засобу процесуального примусу) у звітному періоді 2021 року надійшло в кількості 16 197 документів.

У 2021 році зареєстровано 454 накази ДСА України з основної діяльності.

У звітному періоді в ДСА України підготовлено та зареєстровано 26 529 (в 2021 р. – 27 983) вихідних документів, у тому числі відповіді на звернення громадян – 2 129, відповіді на запити на публічну інформацію – 1 290.

У 2021 році в ДСА України підлягало виконанню та перебувало на контролі 9 328 (у 2021 р. – 8 774) завдань.

З них перебувало на "особливому контролі" – 2 344 (у 2021 р. – 2 128), на "звичайному контролі" – 6 984 (у 2021 р. – 6 646).

Підготовлено орієнтовний план роботи ДСА України на перше та друге півріччя 2021 року, річний план роботи ДСА України на 2022 рік.

Щоквартально та щопівроку узагальнювалась інформація, надана керівниками структурних підрозділів ДСА України та готувались звіти щодо виконання орієнтовного плану роботи ДСА України на перше та друге півріччя 2021 року.

Також підготовлено орієнтовний план навчання працівників ДСА України на перше та друге півріччя 2021 року.

На виконання орієнтовного плану навчання працівників Державної судової адміністрації України з травня 2021 року щомісяця організовано проведення семінарів з метою підвищення кваліфікації спеціалістів структурних підрозділів ДСА України в режимі відеоконференції з використанням платформи ZOOM.

За результатом впровадження пілотного проекту по оптимізації роботи в Державній судовій адміністрації України, а також з метою належної організації розгляду запитів на публічну інформацію та звернень громадян, видано наказ ДСА України від 24.05.2021 № 173 "Про затвердження положень, що регулюють питання доступу до публічної інформації та звернень громадян".

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 25.03.2015 № 171 "Про затвердження Порядку проведення спеціальної перевірки стосовно осіб, які претендують на зайняття посад, які передбачають зайняття відповідального або особливо відповідального становища, та посад з підвищеним корупційним ризиком, і внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України" та з метою запровадження електронного обміну інформацією щодо спеціальних перевірок стосовно осіб, які претендують на заняття посад, призначення на які здійснюється Президентом України, Верховною Радою України або Кабінетом Міністрів України, Державною судовою адміністрацією України відпрацьовано процедуру обміну інформацією (документами) у зашифрованому вигляді у формі криптографічного повідомлення з Національним агентством України з питань державної служби.

У 2021 році організовано та проведено п'ять засідань експертної комісії ДСА України.

Проведена робота з упорядкування документів архіву ДСА України постійного та тривалого термінів зберігання за 2017-2018 роки та з підготовки для вилучення на знищення документів тимчасового зберігання за 2014-2018 роки в кількості 4351 справи.

20. Інтегрування питань гендерної рівності в діяльність ДСА України

Протягом 2021 року ДСА України здійснила ряд заходів з інтегрування питань гендерної рівності в діяльність ДСА України.

Наказом ДСА України від 04.06.2021 № 194 затверджена Стратегія гендерної рівності ДСА України на 2021-2025 роки (далі – Стратегія), що розроблена спільно з українсько-канадським Проектом "Підтримка судової реформи" з урахуванням результатів і рекомендацій гендерного аудиту ДСА України, який був раніше проведений зазначеним Проектом.

18 червня 2021 року на Третньому Форумі юристок ЮрФем: "Слова важливі для прав та права" публічно представлено Стратегію та окреслено основні чинники гендерного інтегрування, представлено шляхи та механізми посилення гендерної чутливості інституційної політики, організаційної культури, зміцнення технічного потенціалу щодо впровадження гендерної рівності.

В окремій підрубриці "Питання гендерної рівності" на офіційному веб-сайті ДСА України офіційного веб-порталу "Судова влада України" розміщені та оновлені дослідження, рейтинги, статистика з питань гендерної рівності; інформація про законодавчі та інституційні (державні програми, стратегії) механізми забезпечення гендерної рівності; інформація про інтегрування гендерного підходу в ДСА України; історії успіху жінок, що працюють у ДСА України, територіальних управліннях ДСА України, апаратах судів; інформація про участь чоловіків у просуванні ідей гендерної рівності; інформація про міжнародний досвід врахування гендерного підходу в судочинстві.

На виконання Рішення Ради суддів України від 16 вересня 2016 року № 65 ДСА України з березня 2018 року щопівроку здійснює аналіз гендерного складу суддів та працівників апаратів місцевих і апеляційних судів України з метою визначення представництва жінок та чоловіків у процесі прийняття рішень органами судової влади. Узагальнення гендерного складу місцевих і апеляційних судів України станом на 1 січня 2021 року та на 1 липня 2021 року розміщені на веб-сайті ДСА України офіційного веб-порталу "Судова влада України" за посиланням: <https://dsa.court.gov.ua/dsa/inshe/gender/>.

21. Організаційне забезпечення діяльності Етичної ради

Відповідно до пункту 22 статті 9¹ Закону України від 14 липня 2021 року №1635-IX "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо порядку обрання (призначення) на посади членів Вищої ради правосуддя та діяльності дисциплінарних інспекторів Вищої ради правосуддя" організаційно-технічне забезпечення діяльності Етичної ради здійснює Державна судова адміністрація України.

ДСА України вжила заходів щодо забезпечення діяльності Етичної ради робочими кабінетами, зали для проведення засідань, нарадчою кімнатою, персональними комп'ютерами та ортехнікою, канцелярським приладдям, електронними адресами.

Так, з метою забезпечення ефективної роботи, доступу до інформації, а також оптимізації роботи членів Етичної ради, Державною судовою

адміністрацією України здійснено оцифрування документів кандидатів на посаду члена Вищої ради правосуддя (понад 2 500 арк. формату А-4) та створено зручну систему доступу членів Етичної ради до таких документів, що у свою чергу підвищує рівень конфіденційності при роботі з інформацією, оскільки оцифрований документ отримує лише та особа, яка має для цього авторизований доступ.

Крім того, для належної організації документообігу Етичної ради створено базу даних "Діловодство ЕР", за даними якої у період з 01 грудня 2021 року по 31 грудня 2021 року до Етичної ради надійшло та опрацьовано 93 листа (повідомлення).

Протягом звітного року здійснювалось технічне забезпечення проведення робочих нарад та засідань в режимі ZOOM–конференцій, трансляції засідань Етичної ради на ютуб каналі веб-порталу судової влади.

Створено та забезпечено ведення офіційної веб-сторінки Етичної ради на офіційному веб-порталі "Судова влада України", де розміщується вся актуальна інформації щодо діяльності Етичної ради.

Висновки та перспективи

Для органів системи правосуддя 2021 рік був непростим та насиченим заходами, спрямованими на вирішення питань неналежного фінансового забезпечення діяльності судів.

Правосуддя, як і в попередньому році, здійснювалось у надзвичайних умовах, оскільки право особи на справедливий суд та доступ до суду (правосуддя) не може бути обмежене навіть в умовах воєнного та надзвичайного стану.

На кінець звітного періоду:

114 судів працювали в умовах, коли фактична чисельність суддів складала 50% від штатної та менше (у попередньому році 56 судів);

кількість судів, в яких неможливо здійснювати правосуддя, складає 6 місцевих загальних судів (у попередньому році 1 суд).

Рівень задоволення потреби органів судової влади у фінансових ресурсах у 2021 році становив 42,5% (найменше за період із 2017 року, так у 2017 році цей показник становив 79,1%, у 2018 році – 77,9%, у 2019 році – 72,4%, у 2020 році – 64,9%). Враховуючи такий рівень фінансового забезпечення на початку 2021 року утворився дефіцит за всіма напрямками використання коштів.

Поліпшення фінансового забезпечення органів правосуддя відбулося завдяки скоординованій роботі створеної при Комітеті Верховної Ради України з питань правової політики Робочої групи з питань забезпечення належного фінансування судової влади в Україні.

На кінець 2021 року загальна сума бюджетних призначень ДСА України для забезпечення діяльності органів системи правосуддя, з урахуванням додатково залучених коштів спеціального фонду державного бюджету і залишку на кінець 2020 року, склала 17 303,2 млн грн, з них за загальним фондом державного бюджету – 13 895,2 млн грн, за спеціальним фондом державного бюджету – 3 408,0 млн гривень.

Зважаючи на критичну ситуацію, що склалася з фінансовим забезпеченням діяльності судів у 2021 році, кошти на побудову складових ЄСІТС не були виділені. Разом з тим, завдяки коштам міжнародних партнерів з розвитку створено мобільний застосунок "єСуд", який дозволяє учасникам судового процесу не лише слідкувати за рухом документів у судовій справі, але й отримувати процесуальні документи та судові повідомлення на власний смартфон, а також впроваджено декілька серверів щодо надання низки нових е-послуг у сфері правосуддя, зокрема, через додаток "Дія". Завдяки спільним з донорами діям постійно поліпшується доступ громадян загалом та маломобільних груп населення, зокрема, до суду та судових послуг.

Більшість заходів і надалі проводилось у онлайн-формат, що дозволило охопити значну кількість представників судових органів з усієї України.

З метою інтегрування гендерного підходу в діяльність ДСА України та її територіальних управлінь, ДСА України у 2021 році здійснено ряд заходів з питань гендерної політики.

Попри те, що 2021 рік був відзначений низкою викликів та випробувань, ДСА України змогло перерозподілити ресурси, знайти нові шляхи вирішення питань, започаткувати сучасні технології, отримати новітній досвід та започаткувати нові навички у роботу.

Основними пріоритетами діяльності ДСА України залишаються:

- побудова та впровадження модулів ЄСІТС;
- підвищення фінансової незалежності судів;
- вирішення питань забезпечення судів приміщеннями державної форми власності, які відповідають вимогам щодо здійснення правосуддя;
- забезпечення судів засобами інформатизації (комп'ютерним та серверним обладнанням, оргтехнікою, засобами аудіо- та відеозапису тощо);
- підвищення ефективності судового адміністрування.

Начальник управління
забезпечення діяльності керівництва
Державної судової адміністрації України

М. Мельнікова